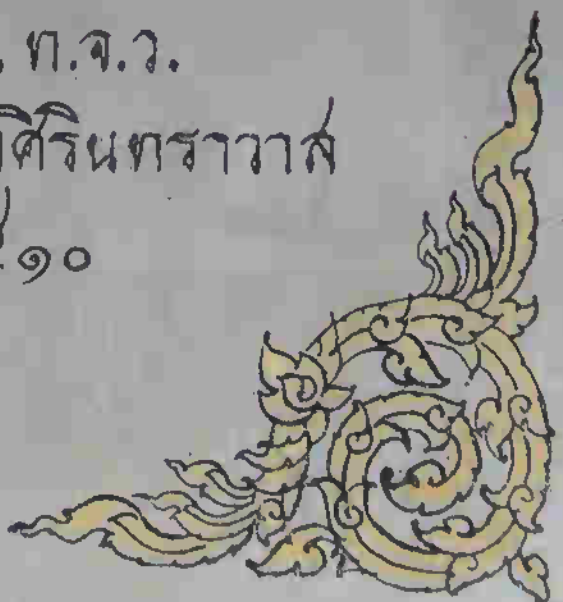


# อนุสรณ์

## ศาสตราจารย์ กีเรก ชัยนาม

วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร  
 พิมพ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ  
 กีเรก ชัยนาม ม.ป.ช., ม.ว.ม., ท.จ.ว.  
 พลับพลาอิศริยาภรณ์ วัดเทพศิรินทราวาส  
 วันอังคารที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๑๐

327  
 อ231ค



# 3397

**อนุสรณ์**  
**ศาสตราจารย์ ดิเรก ชัยนาม**



วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

พิมพ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ

นายดิเรก ชัยนาม ม.ป.ช., ม.ว.ม., ท.จ.ว.

ณ เมรุหน้าพลับพลาอิศริยาภรณ์ วัดเทพศิรินทราวาส

วันอังคารที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๑๐



ศาสตราจารย์ ดิเรก ชัยนาม เป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์สูงผู้หนึ่ง, แก่  
วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร โดยที่ เป็นผู้ใฝ่ใจรักและเจตนาจะเห็นสถาบัน  
การศึกษาระดับสูงของชาติ เช่นสถาบันนี้ ได้เจริญและตั้งอยู่ได้เป็นหลัก  
สำคัญของชาติสถาบันหนึ่ง จึงได้ให้ความคิดเห็นแนะนำที่เป็นประโยชน์  
รวมทั้งได้สละเวลาอันมีค่ามาบรรยายต่อนักศึกษาของวิทยาลัยป้องกัน ราชอาณาจักร  
หลายรุ่น โดยมีได้คำนึงถึงสิ่งอื่นใดนอกจากการให้วิทยาทาน และทั้ง  
เมื่อนักศึกษาของวิทยาลัย ฯ ได้ไปปฏิบัติงานในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน  
ท่านศาสตราจารย์ ฯ ในตำแหน่งเอกอัครราชทูตไทยประจำประเทศนี้ก็ได้ช่วย  
จัดโปรแกรมให้ดูงาน ได้บรรยายความรู้ให้นักศึกษาที่ไปได้ฟังและทั้งให้  
การต้อนรับด้วยสวัสดียตนเองมิได้เห็นแก่เหน็ดเหนื่อย ศาสตราจารย์ ดิเรก  
ชัยนาม เป็นอาจารย์ที่ควรแก่การยกย่องอย่างยิ่ง โดยที่ได้แสดงออกซึ่ง  
ความรู้ความคิดเห็นที่ท่านค้นหามาได้โดยมิได้ปิดบัง เป็นโอกาสให้นักศึกษา  
ได้มีโอกาสหาความรู้ความเข้าใจได้อย่างลึกซึ้งร่วมไปกับท่านผู้บรรยายด้วย  
ทุกครั้ง การจากไปอย่างไม่มีวันกลับของท่าน จึงทำให้เกิดความเศร้าสลด  
แก่บรรดานักศึกษารุ่นต่าง ๆ และนับเป็นการสูญเสียอาจารย์ผู้บรรยายที่สำคัญ  
ผู้หนึ่งไป

วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ไม่มีทางใดที่จะตอบแทนพระคุณของ

ท่าน จึงขอพิมพ์คำบรรยายของท่าน เรื่องยุโรปเสียดกับความมั่นคงแห่งชาติ

ของประเทศไทย เพื่อเป็นที่ระลึกถึงท่านผู้บรรยายผู้ สำหรับแจกแก่ผู้มี  
โอกาสมาในงานพระราชทานเพลิงศพท่าน วิทยาลัย ฯ หวังผลแห่งคุณงาม  
ความดีของท่านคงจะได้ช่วยสนองให้ดวงวิญญาณอันบริสุทธิ์ของท่านได้ไปสู่  
สุคติ ณ สัมปรายภพเทอญ.

พลโท *P. Sunornakul*

(เฉลิม มหัทธนานนท์)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

๑๑ กรกฎาคม ๒๕๑๐





05/04/2566

ช้าต๊ะ : ๑๘ มกราคม ๒๕๔๗

มรณะ : ๑ พฤษภาคม ๒๕๑๐

# ประวัติ

ของ

นายดิเรก ชัยนาม ม.ป.ช., ม.ว.ม., ท.จ.ว.

## ๑. กำเนิดและตระกูลวงศ์

นายดิเรก ชัยนาม เกิดที่จังหวัดพิษณุโลก เมื่อวันที่ ๑๘ มกราคม พ.ศ. ๒๔๔๗ ตรงกับวันพุธ ขึ้น ๑๓ ค่ำ เดือนยี่ ปีมะโรง เป็นบุตรคนที่ ๖ ของพระยาอุภัยพิพากษา (เกสื่อน ชัยนาม) และคุณหญิงจันทน์ ซึ่งทั้งสองท่านได้ล่วงลับไปแล้ว เมื่อเกิดท่านบิดาได้ตั้งโคลงให้พรไว้ว่า

วันพฤหัสบดีมาศได้	ดี
เที่ยงครึ่งแสงระพี	มองแก้ว
สืบสามศุกรับกษัตริย์	นาคราช
ดิเรกเกิดเลิศแล้ว	ลาภล้ำ จำเริญ

นายดิเรก มีน้องร่วมมารดาอีกสองคน แต่น้องชายที่เกิดถัดไป ถึงแก่กรรมแต่เยาว์วัย คงเหลืออยู่คนเดียวคือ นายไพโรจน์ ชัยนาม ขณะนี้ เป็นปลัดกระทรวงการต่างประเทศ นอกจากนี้ มีพี่น้องร่วมบิดา คือ

๑. พี่ นางแม่ฉิม ปิ่นนันทน์ อุไทยราชธานี (ถึงแก่กรรมแล้ว)
๒. น้อง นางประเทือง คุณมิต (ถึงแก่กรรมแล้ว)
๓. น้อง พันตำรวจเอก นิรันดร ชัยนาม ผู้ว่าราชการจังหวัด เชียงใหม่

๔. นื่อง พลอากาศโท อุตสาหกรรม ชัยนาม เจ้ากรมยุทธศึกษาทหาร  
อากาศ

๕. นื่อง นายโอกาส ชัยนาม เลขาธิการโท กระทรวงการต่างประเทศ

๖. นื่อง นางสุภาวดี อังคนารักษ์ ภรรยา นายวิญญู อังคนารักษ์  
ผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรธานี

นายดิเรก ชัยนาม ได้สมรสกับ ม.ล. ปุ้ย นพวงศ์ บุตรีพระยา  
รามราชเดช (ม.ร.ว. ปาล นพวงศ์) และคุณหญิงเนย รามราชเดช  
เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๘ มีบุตรชายด้วยกัน ๔ คน คือ

๑. นายวัฒนา ชัยนาม

๒. นายชูศักดิ์ ชัยนาม

๓. นายเชษฐา ชัยนาม

๔. นายวรพุทธิ์ ชัยนาม

### ๓. การศึกษา

นายดิเรก ชัยนาม ได้เข้ารับการศึกษาชั้นมัธยมที่โรงเรียนอัสสัมชัญ  
บางรัก แผนกภาษาอังกฤษ ระหว่างปี พ.ศ. ๒๔๕๗—๒๔๖๔ ศึกษาจบมัธยม ๖  
(แบบเก่า) แล้วได้ย้ายไปศึกษาต่อที่โรงเรียนราชวิทยาลัยอีก ๒ ปี จนสำเร็จ  
สอบไล่ได้มัธยมบริบูรณ์ตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ ใน พ.ศ. ๒๔๖๘  
ได้เข้าศึกษาต่อในโรงเรียนกฎหมายของกระทรวงยุติธรรม สอบไล่ได้สำเร็จ  
เป็นเนติบัณฑิต ในปี พ.ศ. ๒๔๗๑

นายดิเรก ชัยนาม เป็นผู้รักการศึกษา—เล่าเรียนตลอดชีวิต

เมื่อสอบไล่กฎหมายแล้ว ก็พยายามฝึกฝนตนเองหาวิชาความรู้เพิ่มเติม



ค

อยู่เสมอ ยิ่งอายุมากก็ยิ่งมานะศึกษาวิชาการใหม่ๆ โดยไม่หยุดยั้ง ประกอบกับการที่เป็นผู้มีความรู้ภาษาอังกฤษอย่างดี จึงสามารถค้นคว้าหลักวิชาต่างๆ ได้ลึกซึ้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องระบอบการปกครองเปรียบเทียบ, กิจการต่างประเทศ และการทูต รวมทั้งแขนงวิชาการต่างๆ บางสาขาในรัฐศาสตร์ จึงเป็นผู้มีความรู้กว้างขวาง นอกจากนั้น นายดิเรก ๕ มีความจำแน่มนยำอ่านหนังสือได้เร็ว ชอบเขียนหนังสือและพิมพ์ชนแจกจ่าย ชอบบรรยายในเรื่องทางวิชาการให้เป็นวิทยาทานแก่บุคคลทั่วไปไม่เลือกหน้า และทำโดยไม่หวังผลตอบแทน ความรักและสนใจในวิชาการนี้ติดตัวท่านอยู่ตลอดมา แม้เมื่อป่วยอยู่ที่โรงพยาบาลศิริราช เมื่อรู้สึกตัวค่อยยังชั่วขึ้นเมื่อใด ก็เรียกบุตรหลานญาติมิตรนำเรื่องที่เรียบเรียงไว้แล้วมาให้อ่านและตรวจแก้ไขด้วยตนเองบ่อยๆ รวมทั้งสั่งให้ตรวจสอบประวัติตนเองโดยเฉพาะในทางราชการ เมื่อรู้ว่าชีวิตคงจะอยู่ไปไม่นาน จึงได้ดำริตรวจความถูกต้องไว้ให้เรียบร้อย

ในบรรดาหนังสือที่เขียนขึ้นจากการค้นคว้าและจากประสบการณ์ของนายดิเรก ชัยนามเอง ซึ่งจัดพิมพ์เป็นภาษาอังกฤษและภาษาไทยที่มีอยู่หลายเล่มนั้น สองเล่มหลังที่ได้จัดพิมพ์ขึ้นจำหน่ายหลังจากพ้นตำแหน่งเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงบอนน์ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน และให้จัดพิมพ์ระหว่างป่วย ที่เห็นว่ามีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ที่หาได้ยากยิ่ง และยังมีคุณค่าทางวิชาการมีประโยชน์แก่การศึกษาอย่างมาก ก็คือ

๑. เรื่อง “ไทยกับสงครามโลกครั้งที่ ๒” (๒ เล่ม) พิมพ์โดยบริษัทแพรวพิทยา ครั้งที่ ๑ เมื่อ ธันวาคม ๒๕๐๗

๒. เรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ” (๒ เล่ม) พิมพ์ที่โรงพิมพ์ของสมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย โดยไม่คิดค่าลิขสิทธิ์



## ๓. การรับราชการ

- พ.ศ. ๒๔๖๗ เป็นล่ามกฎหมายในกระทรวงยุติธรรม และล่ามประจำศาลคดีต่างประเทศ
- พ.ศ. ๒๔๖๘ เป็นล่ามกฎหมายประจำศาสตราจารย์ผู้บรรยายวิชากฎหมายในโรงเรียนกฎหมายของกระทรวงยุติธรรม
- พ.ศ. ๒๔๗๕ เป็นหัวหน้าแผนกกฎหมาย กระทรวงการต่างประเทศ
- พ.ศ. ๒๔๗๖ เป็นเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
- พ.ศ. ๒๔๗๘ เป็นผู้ช่วยเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
- พ.ศ. ๒๔๗๕—๒๔๘๓ เป็นเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
- พ.ศ. ๒๔๘๑ เป็นผู้รักษาราชการแทนอธิบดีกรมโฆษณาการ และรักษาราชการแทนเลขาธิการกรมร่างกฎหมายด้วย
- พ.ศ. ๒๔๘๑ เป็นรัฐมนตรี (Minister of State) ไปช่วยรักษาราชการกระทรวงการคลัง และกระทรวงการต่างประเทศ
- พ.ศ. ๒๔๘๒ เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
- พ.ศ. ๒๔๘๔ เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
- พ.ศ. ๒๔๘๑—๒๔๘๖ เมื่อญี่ปุ่นเข้าประเทศไทย ลาออกจากตำแหน่งรัฐมนตรี ฯ และไปดำรงตำแหน่งเอกอัครราชทูตวิสามัญผู้มีอำนาจเต็มประจำราชสำนักญี่ปุ่น

- พ.ศ. ๒๔๘๖ กลับจากญี่ปุ่น รัฐบาลแต่งตั้งเป็น รัฐมนตรีว่าการ  
กระทรวงการต่างประเทศ
- พ.ศ. ๒๔๘๗ กราบถวายบังคมลาออก พร้อมทั้งคณะรัฐมนตรี  
ซึ่งมี จอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี
- พ.ศ. ๒๔๘๘ เป็นหัวหน้าคณะผู้แทน (เสรีไทย) เดินทาง  
เป็นการลับไปปรึกษาหารือกับกองบัญชาการฝ่าย  
สัมพันธมิตรประจำเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่  
เมืองแคนดี ประเทศลังกา
- พ.ศ. ๒๔๘๘ (๑-๑๗ กันยายน) เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวง  
การคลัง และรัฐมนตรีว่าการกระทรวง  
ยุติธรรม (นายทวี บุณยเกตุ เป็นนายกรัฐมนตรี)
- พ.ศ. ๒๔๘๘ (๑๗ กันยายน) กราบถวายบังคมลาออกพร้อม  
ด้วยคณะรัฐมนตรี
- พ.ศ. ๒๔๘๘-๒๔๘๙ เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง (น.ร.ว.  
เสนีย์ ปราโมช เป็นนายกรัฐมนตรี)
- พ.ศ. ๒๔๘๙ (๓๑ มกราคม) กราบถวายบังคมลาออกพร้อม  
ด้วยคณะรัฐมนตรี
- พ.ศ. ๒๔๘๙-๒๔๙๐ เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ  
(ในคณะรัฐมนตรี ชุติ นายปรีดี พนมยงค์ เป็น  
นายกรัฐมนตรี) และเป็นรองนายกรัฐมนตรี  
และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ  
(ในคณะรัฐมนตรี ชุติ พลเรือเอก ถวัลย์  
ธำรงนาวาสวัสดิ์ เป็นนายกรัฐมนตรี)

- พ.ศ. ๒๔๕๐ (กุมภาพันธ์) กราบถวายบังคมลาออกจากตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
- พ.ศ. ๒๔๕๐—๒๔๕๑ เป็นเอกอัครราชทูตวิสามัญผู้มีอำนาจเต็มประจำราชสำนักเซนต์เจมส์ (อังกฤษ)
- พ.ศ. ๒๔๕๑ ลาออกจากราชการในระหว่างดำรงตำแหน่งเอกอัครราชทูต ฯ เมื่อมีการรัฐประหาร และเปลี่ยนแปลงคณะรัฐมนตรีใหม่ พระยาศรัวิศาลวาจา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศคนใหม่ได้ขอให้รักษาตำแหน่งอยู่นกว่าจะเห็นสมควร
- พ.ศ. ๒๔๕๒—๒๔๕๕ เป็นคณบดีคณะรัฐศาสตร์คนแรกของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- พ.ศ. ๒๔๕๖ ลาออกจากราชการ และไม่ได้รับตำแหน่งใดในทางการประมาณ ๔ ปีเศษ แต่ได้รับเชิญไปบรรยาย ณ มหาวิทยาลัยหลายแห่งในสหรัฐอเมริกา เสร็จแล้วเดินทางต่อไปบรรยายที่มหาวิทยาลัยออกซฟอร์ด, มหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ และมหาวิทยาลัยลอนดอนในประเทศอังกฤษ
- พ.ศ. ๒๕๐๒ ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเอกอัครราชทูตวิสามัญผู้มีอำนาจเต็มประจำสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน โดยให้ดำรงตำแหน่งเป็นเอกอัครราชทูตชั้น ๒ เป็นพิเศษ

- พ.ศ. ๒๕๐๕ เป็นเอกอัครราชทูตผู้มีอำนาจเต็มประจำประเทศ  
ฟินแลนด์อีกตำแหน่งหนึ่ง
- พ.ศ. ๒๕๐๗ เลื่อนเป็นเอกอัครราชทูตวิสามัญผู้มีอำนาจเต็ม  
ฟินแลนด์อีกตำแหน่งหนึ่ง
- พ.ศ. ๒๕๐๘ (ตุลาคม) ออกจากราชการในตำแหน่งทางการ  
ทูตที่ดำรงอยู่เนื่องจากครบเกษียณอายุ
- พ.ศ. ๒๕๐๘ (๑๐ กันยายน) เป็นกรรมการ ก.พ. จนถึง  
แก่กรรม
- พ.ศ. ๒๕๐๘ เป็นกรรมการพิจารณาส่งพระธรรมทูตไปเผยแพร่  
พุทธศาสนาในต่างประเทศ
- พ.ศ. ๒๕๐๘ เป็นกรรมการบริหารสภาการศึกษาแห่งชาติจนถึง  
แก่กรรม

#### ๔. การเป็นสมาชิกรัฐสภา

- พ.ศ. ๒๔๗๕ (มิถุนายน) เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรชุดแรก
- พ.ศ. ๒๔๗๕ (ธันวาคม) เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร  
ประเภทสอง
- พ.ศ. ๒๔๘๘-๒๔๘๙ เป็นสมาชิกพฤฒสภา
- พ.ศ. ๒๔๘๙-๒๔๙๐ เป็นผู้แทนราษฎร จังหวัดพระนคร เขต ๕ โดย  
การเลือกตั้ง
- พ.ศ. ๒๔๙๐ ลาออกจากการเป็นผู้แทนราษฎรจังหวัดพระนคร  
เขต ๕ และตำแหน่งกรรมการต่าง ๆ ในสภา  
(เมื่อไปดำรงตำแหน่งเอกอัครราชทูตวิสามัญผู้มี  
อำนาจเต็มประจำราชสำนักเซนต์เฮนรี่ อังกฤษ)



พ.ศ. ๒๕๐๒

(กุมภาพันธ์) เป็นสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ

พ.ศ. ๒๕๐๒

ลาออกจากการเป็นสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ  
เมื่อไปดำรงตำแหน่งเอกอัครราชทูตวิสามัญผู้  
อำนาจเต็มประจำสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน

### ๕. การรับเครื่องราชอิสริยาภรณ์

นายติเรก ชัยนาม ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ใน  
โอกาสต่าง ๆ จนถึงได้รับพระราชทานหุติยจุลจอมเกล้าวิเศษ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๖  
และได้รับพระราชทานเหรียญดุษฎีมาลา เข็มศิลปวิทยา เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๐  
ก่อนจะถึงแก่กรรม ไม่กี่วัน

นอกจากนั้น, ก็ได้รับเหรียญตราจากต่างประเทศจากประเทศเยอรมัน  
ฝรั่งเศส, ญี่ปุ่น และสหรัฐ ฯ ครังสุดท้ายได้รับ Grand Cross of the Order  
of Merit (First Class) จากสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๘

### ๖. งานด้านการบรรยายในวิทยาลัยบ็องกัณราชอาณาจักร

นอกจากการบรรยายในมหาวิทยาลัยและสถาบันการศึกษาต่างๆ แล้ว  
นายติเรก ชัยนาม ได้แสดงเจตนาให้เห็นสถาบันทางวิชาการระดับสูง  
เช่นวิทยาลัยบ็องกัณราชอาณาจักร ได้มีรากฐานอันมั่นคง จึงได้คอยช่วย  
เหลือให้ความเห็นและคำแนะนำที่เป็นประโยชน์แก่การให้การศึกษาของ  
วิทยาลัย ฯ น้อย่างมากอยู่ด้วยผู้หนึ่ง ตั้งแต่การศึกษาชุดแรก ๆ จนถึงชุดที่ ๘  
นอกจากนั้นยังได้เป็นผู้บรรยายสำหรับวิชาบางเรื่องที่เป็นเรื่องสำคัญยากแก่  
การหาผู้บรรยายที่มีประสิทธิภาพ กว่างขวางอยู่ตลอดเวลาที่รับราชการอยู่ใน  
ประเทศให้อีกด้วย นับว่าได้ทำคุณประโยชน์ให้แก่สถาบันและแก่นักศึกษา  
ซึ่งเป็นข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ที่มาับการศึกษาในวิทยาลัยบ็องกัณราชอาณาจักร

# ยุโรปเสรีกับความมั่นคงแห่งชาติของประเทศไทย

แสดงที่วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

วันที่ ๑๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๐๕

ในวันนี้องานวิทยาลัยฯ ได้ขอให้ข้าพเจ้าบรรยายเรื่อง “ยุโรปเสรีกับความมั่นคงแห่งชาติของประเทศไทย” โดยมีมุ่งหมายเพื่อทราบบทบาทของประเทศต่าง ๆ ในยุโรปเสรี (เว้นฝรั่งเศส และสหราชอาณาจักร) ในฐานะพันธมิตรของฝ่ายโลกเสรีและความสำคัญที่มีต่อความมั่นคงไทยเราทั้งทางตรงและทางอ้อม

ข้าพเจ้าขอยอมรับสารภาพว่า เรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญยากและสลับซับซ้อนมาก ข้าพเจ้าอยู่นอกราชการ ไม่สามารถทราบข้อเท็จจริงต่าง ๆ ได้โดยละเอียด และถ้าจะบรรยายกันจริง ๆ ก็ต้องใช้เวลาหลายชั่วโมง

ปัญหาที่มีต่อไปว่า ประเทศต่าง ๆ ในยุโรปในฐานะพันธมิตรของโลกเสรีนั้นมีประเทศใดบ้าง คำตอบก็คือ ได้แก่ประเทศที่เป็นภาคีขององค์การนาโต คือ นอร์เวย์ เดนมาร์ก ไชล์แลนด์ เบลเยียม เนเธอร์แลนด์ ลักเซมเบิร์ก เยอรมันนีตะวันตก ฝรั่งเศส สหราชอาณาจักร อิตาลี โปรตุเกส ตุรกี และกรีซ และมีสองประเทศที่อยู่ทางโลกซีกตะวันตก คือ สหรัฐอเมริกา และแคนาดา

สำหรับประเทศฝ่ายโลกเสรีที่อยู่ในยุโรป ซึ่งนับได้ว่าเป็นมหาประเทศ ก็คือ สหราชอาณาจักร (อังกฤษ) ฝรั่งเศส เพราะทั้งสองประเทศนี้ นอกจากมีกำลังทางเศรษฐกิจและทางทหารแล้ว ก็มีพลังอำนาจทางขอมับปรมาณูด้วย แม้จะไม่มากเท่าสหรัฐอเมริกา นอกจากนักควรรอนุเคราะห์ให้เยอรมันนีตะวันตกเข้าเป็นประเทศมหาอำนาจด้วย แม้เยอรมันนีจะยังไม่ได้

รับอนุญาตให้ทำบอมบ์ปรมาณูก็ตาม แต่กำลังทางเศรษฐกิจและกำลังงานคน (manpower) เป็นที่หนึ่งในยุโรปเสรีไม่รองประเทศใด

อย่างไรก็ดี ทุกวันนี้เป็นที่รับกันแล้วว่า ที่ยุโรปเสรีสามารถสกัดกั้นการรุกรานของคอมมิวนิสต์ได้ ก็เพราะองค์การนาโต หรือที่เรียกว่า North Atlantic Treaty Organization แต่ก้ชาติใดเล่าที่มีกำลังช่วยยันได้ ลำพังประเทศเสรีในยุโรปยันคอมมิวนิสต์ไม่ได้แน่ ประเทศนั้นคือสหรัฐอเมริกา ฉะนั้น จึงเป็นที่เห็นชัดได้ว่า ความมั่นคงของยุโรปเสรีขึ้นอยู่กับที่สหรัฐอเมริกาเข้ามาเป็นภาคีและกำลัง ทั้งนี้เพราะเป็นที่ทราบกันแน่นอนแล้วว่ากำลังทุกอย่างทุกด้านในขณะนี้ สหรัฐอเมริกามาที่หนึ่ง และสหภาพโซเวียตอยู่ในอันดับที่สอง

ทางวิทยาลัย ฯ ขอให้ข้าพเจ้ากล่าวถึงบทบาทของประเทศในยุโรปเสรี ยกเว้นฝรั่งเศสและอังกฤษ เพราะมีท่านผู้มีเกียรติบางท่านบรรยายแล้ว ฉะนั้นข้าพเจ้าจะกล่าวถึงเท่าที่จำเป็น เพราะสองประเทศนี้มีส่วนสำคัญมาก และก็จะได้กล่าวถึงสหรัฐอเมริกาด้วย เพราะสหรัฐอเมริกามีฐานะสำคัญในองค์การนาโตดังกล่าว

อาจกล่าวได้ว่าความมั่นคงของฝ่าย โลกเสรีทางยุโรปขึ้นอยู่กับความมั่นคง และกำลังขององค์การนาโต ความมั่นคงของนาโตขึ้นอยู่กับพลังและความช่วยเหลือเต็มที่ของสหรัฐอเมริกา เมื่อยุโรปมั่นคงปลอดภัยก็โยงมาถึงความมั่นคงทางด้านเอเชียอาคเนย์ด้วย . และก็โยงถึงประเทศไทยไปในตัว แต่เอเชียอาคเนย์จะมีความมั่นคง ได้ก็ขึ้นอยู่กับความมั่นคงขององค์การซี โต และสหรัฐอเมริกาโดยเฉพาะ

05/04/2566

โดยสรุป การที่จะเข้าใจถึงปัญหาที่วิทยาลัย ฯ กำหนดมานี้ เราจะต้องศึกษาเรื่องสำคัญ ๆ ถึง ๑๒ เรื่อง



๑. เหตุใดภายหลังสงครามโลก สัมพันธมิตรจึงเกิดแตกแยกกัน  
เป็นสองฝ่าย คือฝ่ายโลกเสรีกับฝ่ายคอมมิวนิสต์

๒. ฐานะและนโยบายต่างประเทศของมหาประเทศฝ่ายโลกเสรีใน  
ยุโรปภายหลังสงครามโลกครั้งที่สอง

๓. ฐานะและนโยบายสหรัฐอเมริกาต่อยุโรปภายหลังสงคราม

๔. นโยบายการรวมทางการเมืองและเศรษฐกิจ (integration)  
ของยุโรปเสรี

๕. ที่มาของการตั้งองค์การนาโต

๖. คอมมิวนิสต์ทำสัญญาปฏิบัตกับกลุ่มโลกเสรี

๗. นโยบายสหภาพโซเวียตต่อยุโรป

๘. ความสำคัญของเอเชียอาคเนย์

๙. นโยบายของสหภาพโซเวียตและจีนคอมมิวนิสต์

๑๐. การตั้งองค์การ สปอ. ต่างกับนาโตอย่างไร

๑๑. นโยบายของสหรัฐอเมริกา ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และ

ต่อไทย

๑๒. ความมั่นคงของไทยเรากับความมั่นคงยุโรปเสรีต่างมีความ  
สัมพันธ์ต่อกันอย่างไร

โดยที่เรามีเวลาจำกัด ฉะนั้นข้าพเจ้าจะกล่าวแต่สาระสำคัญ

๑. เหตุที่สหภาพโซเวียตซึ่งเป็นพันธมิตรกับฝ่ายโลกเสรี  
ระหว่างสงครามแต่กลับแตกแยกกันภายหลังสงคราม

เรื่องนี้ข้าพเจ้าได้เคยบรรยายกับท่านผู้ม่เกียรติแล้วเมื่อวันก่อน

๕๔ ๐๕/๐๔/๒๕๖๖ ๕๔  
ฉะนั้นจึงจะไม่กล่าวซ้ำอีก



๒. ฐานะและนโยบายต่างประเทศภายหลังสงครามของฝ่ายโลกเสรีในยุโรปคือ อังกฤษ ฝรั่งเศส และเยอรมันตะวันตก

ข้าพเจ้าได้กล่าวแล้วว่า ในเมื่อพิจารณาถึงประเทศยุโรปเสรีแล้ว เราจะเว้นอังกฤษและฝรั่งเศสไม่ได้ แต่ก็ได้กล่าวโดยย่อ เพื่อให้เรื่องของเราติดต่อสมบูรณ<sup>๕</sup>มีผู้อธิบายว่าภายหลังสงครามโลกครั้งที่สองนี้ ได้มีเหตุการณ์ต่าง ๆ เป็นการพัฒนาอย่างเรียกได้ว่า “ปฏิวัติ” (Revolutionary Development) เป็นเหตุให้เปลี่ยนแปลงลักษณะของการเมืองของโลกได้อย่างพลิกหน้ามือเป็นหลังมือ เหตุการณ์หรือข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นนี้มี ๔ ประการ

(๑) ลัทธิชาตินิยมของประเทศที่เจริญก้าวหน้ามาก่อนกลายเป็นพินสมัยเสียแล้ว ผลก็คือประเทศนั้น ๆ ต้องปรับปรุงกิจกรรมของตนใหม่หมด โดยคำนึงถึงความคิดและนโยบายของประเทศทั่วโลกว่าจะมีปฏิกริยาต่อกิจกรรมของตนมากน้อยเพียงใด

(๒) บัดนี้มีเพียงสองประเทศที่เป็นอหิมหาประเทศ (Super Great Power) คือ สหรัฐอเมริกา และสหภาพโซเวียต และสองอหิมหาประเทศนี้แหละที่เวลานี้มีอำนาจใหญ่ในโลกอย่างใหญ่หลวง ซึ่งไม่เคยมีประวัติการณ์มาแต่ก่อน

(๓) บัดนี้อาวุธที่จะใช้ปราบกัน ไม่ใช่อาวุธธรรมดาเสียแล้ว เพราะต่างฝ่ายต่างมีอาวุธนิวเคลียร์ด้วยกัน และ

(๔) ประเทศส่วนมาก ซึ่งแต่ก่อนถูกเรียกว่าล้าหลัง (backward) บัดนี้กลายเป็นประเทศเอกราช และกำลังพัฒนา (Developing) และกำลังมีชาตินิยมจัดรุนแรง ซึ่งก่อนสงครามโลกครั้งที่สองแม้จะมีบ้างแต่ก็ไม่มีกำลังแต่อย่างใด

## ก. อังกฤษ

ภายหลังสงครามโลก ในค่ายโลกเสรีในยุโรป มีประเทศเดียวเท่านั้นที่เมื่อสงครามสิ้นสุดลง ยังมีฐานะเป็นมหาประเทศ (Great Power) แต่เกือบชำเค็มที่ คือ สหราชอาณาจักรหรืออังกฤษ เงินทุนสำรองเกือบหมด เงินตราต่างประเทศไม่มี เพราะระหว่างสงครามทุ่มเทไปในการสร้างอาวุธ ยุทธภัณฑ์ การค้าระหว่างประเทศมีน้อยที่สุด หนี้สินระหว่างประเทศทวีขึ้นหลายสิบเท่า นอกจากนี้ยังต้องหาเงินมาบูรณะประเทศอีก ผลิตรวมแทบทุกอย่างน้อยลงกว่าก่อนสงคราม ประเทศต่าง ๆ ที่เป็นอาณานิคมต่างก็ร้องขอเอกราชอังกฤษทั้ง ๆ ที่เสียดายก็จำต้องให้เพราะเห็นว่าให้เอกราชเสียเอง ยังจะได้ประเทศเหล่านั้น ไว้เป็นมิตรดีกว่าที่จะต้องตั้งอย่างประเทศจักรวรรดินิยมอื่น ๆ ผลก็คือ ประเทศที่ได้เอกราชจากอังกฤษส่วนมากสมัครเป็นสมาชิกในเครือจักรภพ

เมื่อสภาพการณ์ของอังกฤษเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากเช่นนี้ ประกอบทั้งสหภาพโซเวียตก็เริ่มนโยบายที่เป็นภัยต่อโลกเสรียิ่งขึ้น ดังจะได้กล่าวต่อไป และในขณะนั้นอังกฤษกำลังผลิตลูกระเบิดปรมาณูไม่ได้ ถึงแม้เวลานี้ผลิตได้ก็ไม่มากนัก อังกฤษจึงต้องปรับปรุงนโยบายต่างประเทศใหม่ ก่อนสงครามโลกครั้งที่สอง นโยบายต่างประเทศสำคัญของอังกฤษคือรักษาผลประโยชน์บนภาคพื้นทวีปยุโรป และคุ้มครองป้องกันจักรวรรดิโพ้นทะเลซึ่งมีอยู่ทั่วโลก ในการนี้อังกฤษจำต้องรักษาความเป็นใหญ่ในท้องทะเลหลวง โดยมีกองทัพเรือใหญ่ที่สุดในโลก เพื่อคุ้มครองการถูกสกัดปิดล้อม (blockade) อังกฤษมีนโยบายไม่ ให้ชาติใดชาติหนึ่งบนภาคพื้นทวีปยุโรปมีกำลังทหารมากที่สุด ยิ่งกว่าตน โดยเดินนโยบายดุลยภาพอำนาจ (balance of power) กล่าวคือ ถ้าชาติใดจะใหญ่โตเกินไปจนเป็นภัยต่ออังกฤษ อังกฤษก็จะย้ายน้ำหนักมา

คุลยไว้ ผลก็คือในปัญหาใด ๆ ถ้าอังกฤษเข้าแทรก อังกฤษจะต้องชนะ  
ทุกคราว

แต่เมื่อสภาพการณ์ของยุโรปและฐานะของอังกฤษเองเปลี่ยนแปลง  
ไปมากดังกล่าวแล้ว อังกฤษจึงจำต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของตนเองเป็น  
เบื้องแรกยิ่งกว่าความปลอดภัยของชาติอื่น ซึ่งเป็นหลักธรรมดาของทุกชาติ  
เมื่อในยุโรป สหภาพโซเวียตกลายเป็นอริมหาประเทศ อีกนัยหนึ่งใหญ่ยิ่ง  
เป็นที่สองในโลก อังกฤษจึงมีนโยบายดึงเอาสหรัฐอเมริกาเข้ามาเกี่ยวพันใน  
ยุโรปด้วย ซึ่งก็ตรงกับนโยบายของสหรัฐอเมริกาอยู่แล้ว ดังจะได้กล่าวต่อไป  
เมื่อกกล่าวถึงนโยบายสหรัฐอเมริกา และเนื่องจากอังกฤษไม่มีกำลัง และดิน  
แดนต่าง ๆ ก็หลุดไปเกือบหมดแล้ว ฉะนั้นอังกฤษจึงมุ่งถึงความปลอดภัยของ  
ยุโรปเสรีเป็นที่หนึ่ง สำหรับที่อื่นเช่น ตะวันออกกลางและเอเชียก็ปล่อยให้  
สหรัฐอเมริกา แต่ในขณะเดียวกันเนื่องจากสหรัฐอเมริกามีสัญญาไว้กับหลาย  
ประเทศ ไม่เพียงสัญญานาโต อังกฤษจึงห่วงกลัวสหรัฐ ฯ จะหุนหันพลัน  
แล่นทำสงครามกับฝ่ายคอมมิวนิสต์โดยไม่จำเป็น เพราะผลก็คือจะจูงอังกฤษ  
เข้าไปสู่สงครามด้วย ฉะนั้นอังกฤษจึงพยายามเหนี่ยวรั้งสหรัฐอเมริกาไว้  
เสมอ ดังจะเห็นได้ครั้งสงครามเกาหลีเมื่อมีข่าวว่า สหรัฐอเมริกาจะทิ้งบอมบ์  
จุดยุทธศาสตร์สำคัญของจีนแดง เอิร์ล แอทลี นายก ฯ อังกฤษ ถึงกับบิน  
ไปเตือนประธานาธิบดีทรูแมนว่า ถ้าสหรัฐอเมริกาคงยอมเสี่ยงเพื่อเข้า  
สงครามกับจีนแดง ซึ่งอาจโยงถึงทำสงครามกับสหภาพ โซเวียตด้วยแล้ว  
อังกฤษไม่สามารถเข้าพัวพันด้วยได้ อีกประการหนึ่งอังกฤษเกรงว่าสหรัฐ  
อเมริกาจะทุ่มเทกำลังเต็มที่เพื่อสกัดกั้นคอมมิวนิสต์ทางเอเชีย และจะมัวไป  
กังวลเอเชียมากกว่ายุโรป เพราะถือว่ามิใช่ภัยแล้ว อังกฤษจึงพยายามให้  
สหรัฐอเมริกาค่อนปรนคอมมิวนิสต์หลายเรื่อง



ในเรื่องมีผู้เป็นห่วงว่าสหรัฐอเมริกาจะมุ่งกังวลเกี่ยวกับเวียดนามใต้เกินไปจนจะเป็นการเสื่อมเสียต่อพันธมิตรหรือข้อผูกพัน (ตามสัญญา นาโต และสัญญาอื่น) ทางยุโรปเมื่อวันที่ ๗ กันยายน ค.ศ. ๑๙๖๕ นายคินรัลกรัฐมนตรีว่าการต่างประเทศสหรัฐอเมริกาได้สัมภาษณ์ทางวิทยุกระจายเสียงว่า ท่านไม่เห็นว่ามีพันธมิตรใดเกี่ยวกับยุโรป ซึ่งสหรัฐ ฯ ละเลย พันธมิตรทุกแห่งทุกประเทศที่อเมริกามีอยู่ อเมริกาปฏิบัติครบถ้วน ท่านเข้าใจว่ามิตรของอเมริกาในยุโรปเองคงต้องการให้อเมริกาเอาใจใส่ ในปัญหาเอเชียอาคเนย์ให้มากขึ้น เพราะปัญหานี้เป็นปัญหาที่อันตรายมากที่สุด และจะระเบิดได้ง่ายที่สุด เกี่ยวกับจะให้มีสันติหรือสงครามกันแน่ ยิ่งกว่าปัญหาแหล่งอื่นใดในโลก จริงอยู่เอเชียอาคเนย์อยู่ภูมิภาคมหาสมุทรแปซิฟิก และตูกิ่งห่างไกลจากยุโรป แต่สหรัฐอเมริกาได้ผูกพันตนแล้วสำหรับภูมิภาคนี้ ฉะนั้นผู้ใดจะมาร้องว่าสหรัฐอเมริกาต้องเลือกระหว่างมหาสมุทรแปซิฟิกและมหาสมุทรแอตแลนติก (ยุโรป) ไม่ได้ ข้อผูกพันของสหรัฐ ฯ ในแปซิฟิกมีความสำคัญเท่ากับข้อผูกพันในภาคแอตแลนติก ฉะนั้นนายรัลจึงหวังว่ามิตรของอเมริกาในยุโรปคงจะเข้าใจ เพราะว่าความเพียรพยายามก่อความไม่สงบของคอมมิวนิสต์มีอยู่ทุกแห่งทั่วโลก ฉะนั้นสหรัฐอเมริกาต้องห่วงกังวลไปทั่วโลก เพราะอเมริกามีพันธมิตรถึง ๔๒ ประเทศ สหรัฐอเมริกาไม่ละเลยยุโรป ขอให้คิดถึงในประวัติศาสตร์ ยุโรปไม่เคยสมบูรณ์มั่นคงหรือปลอดภัยเช่นอย่างทุกวันนี้

## ข. ฝรั่งเศส

เราทราบแล้วว่า ก่อนเกิดสงครามโลกครั้งที่สอง ฝรั่งเศสเป็นมหาประเทศประเทศหนึ่งในจำนวน ๗ ประเทศด้วยกัน คือ สหรัฐอเมริกา อังกฤษ สหภาพโซเวียต เยอรมันนี ฝรั่งเศส อิตาลี และญี่ปุ่น แต่ใน



ระหว่างสงครามโลกครั้งที่สองโลกพิศวงงงววยมากที่สุด คือ เมื่อฮิตเลอร์โจมตี  
ฝรั่งเศสที่เรียกกันว่าระบบสายฟ้าแลบ (Blitzkrieg) ฝรั่งเศสแพ้เยอรมันนี้  
ภายใน ๔๐ วัน นับแต่วันเยอรมันบุกเข้าแดนฝรั่งเศส และแม้จะมีฝรั่งเศส  
เสรีโดยนายพลเดอโกลด์เป็นผู้นำ เข้าสมทบช่วยสัมพันธมิตรสู้ฮิตเลอร์  
ต่อไปก็ตาม แต่ก็ไม่ใช่เป็นล่าเป็นสันเท่าใดนัก ฉะนั้นเมื่อเสร็จสงคราม สตาลิน  
จึงไม่ยอมให้ฝรั่งเศสมีสัมเสียง แต่ที่สำคัญที่สุดคือ ฐานะของฝรั่งเศสภาย  
หลังสงครามทรุดลงมากทุกด้าน ทั้งด้านกำลังทหาร กำลังคน กำลังเศรษฐกิจ  
นอกจากนี้เมืองชนต่าง ๆ ก็พยายามดิ้นรนขอเอกราชซึ่งฝรั่งเศสก็พยายาม  
ปราบ เช่น รบกับญวน รบกับแอลจีเรีย ฯลฯ ฝรั่งเศสรู้สึกว่ถ้าไม่เกาะ  
สหรัฐอเมริกา จะไปไม่รอด จึงยอมเข้าเป็นภาคีองค์การนาโต และการ  
รวมยุโรปทั้งทางเศรษฐกิจและทางทหาร (Integration) ดังจะได้กล่าว  
ต่อไปเมื่อถึงเรื่องเหล่านี้โดยเฉพาะ นอกจากนี้เยอรมันนี้ตะวันตกก็พันตัว  
อย่างรวดเร็ว ฝรั่งเศสจึงหันมาร่วมมือกับเยอรมันนี้ตะวันตก โดยมุ่งร่วมกัน  
ตามนโยบายดังกล่าว เพื่อป้องกันไม่ให้เยอรมันนี้เป็นผู้นำยุโรป ฝรั่งเศสมี  
นโยบายให้เยอรมันนี้ตะวันตกมีเอกราชโดย มีทหาร ได้ฟื้นฟูเศรษฐกิจของ  
ตน แต่ฝรั่งเศสจะต้องมีอำนาจควบคุมเยอรมันนี้ตะวันตกโดยองค์การพิเศษ  
สูงสุดระหว่างประเทศ ซึ่งฝรั่งเศสจะมีเสียงสำคัญในการยับยั้ง (Veto) ใน  
ขณะเดียวกัน การร่วมมือระหว่างฝรั่งเศสกับเยอรมันนี้ตะวันตก จะทำให้  
ฝรั่งเศสกลับเป็นผู้นำยุโรป และมีเสียงเท่ากับมหาประเทศอื่น ๆ

อย่างไรก็ดี นโยบายดังกล่าวไม่เป็นไปโดยราบรื่นเพราะฝรั่งเศส  
ไม่มีกำลังจริงจัง และอังกฤษกับเยอรมันนี้ตะวันตกก็ไม่ฟังฝรั่งเศส แต่ฟัง  
สหรัฐอเมริกามากกว่า เพราะต้องฟังสหรัฐอเมริกาทุกอย่างดังกล่าวแล้ว  
เพราะไม่มีกำลังอย่างใด สหรัฐอเมริกาต้องมาช่วยค้ำจุน

ในปี ค.ศ. ๑๙๕๘ ฝรั่งเศสเปลี่ยนรัฐธรรมนูญใหม่ โดยมอบอำนาจเต็มที่ให้ประธานาธิบดี คือ นายพลเดอโกลด์ จะเรียกว่าให้เป็นผู้เผด็จการก็ว่าได้ ในตอนแรก นายพลเดอโกลด์ก็ร่วมมือกับสัมพันธมิตรต่อไปตามนโยบายรัฐบาลเก่า แต่ต่อมานายพลเดอโกลด์เห็นว่าขึ้นเงินตามนโยบายเดิม ฝรั่งเศสก็ไม่มีหวังจะเป็นมหาประเทศ ซึ่งทุกฝ่ายคือฝ่ายสหภาพโซเวียต และฝ่ายโลกเสรี คือ สหรัฐอเมริกาและอังกฤษจะต้องฟังความคิดใหญ่โตของนายพลเดอโกลด์นี้เรียกกันว่าคิดเป็นมหาอำนาจ (Grand Design) เพื่อที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ เดอโกลด์จึงเริ่มสร้างระเบิดนิวเคลียร์ เพื่อเสริมฐานะของตนในหมู่พวกมีอาวุธนิวเคลียร์ด้วยกัน สองเพราะเดอโกลด์เกรงเหมือนกันว่า วันหนึ่งเยอรมันนี่ตะวันตกจะมีอาวุธนิวเคลียร์ สามไม่พอใจสหรัฐอเมริกาที่ยืนยันหวังสิทธิการควบคุมหัวขบวนปริมาณของอเมริกาแต่ผู้เดียวในดินแดนของพันธมิตร และก็ไม่ได้ตั้งใจที่จะเป็นภาคีในความตกลงใดในกาลภายหน้า ถ้าจะบังคับให้ฝรั่งเศสยอมให้การใช้อาวุธนิวเคลียร์ของฝรั่งเศสอยู่ภายใต้การควบคุมของนาโต

เพื่อบรรลุนโยบายดังกล่าว เดอโกลด์เริ่มแสดงท่าทีชัดขึ้นสหรัฐอเมริกาแทบทุกทาง อาทิเช่นอังกฤษอยากเข้าเป็นสมาชิกตลาดร่วม (เรื่องตลาดร่วมข้าพเจ้าจะได้กล่าวในตอนหลัง) โดยสหรัฐอเมริกาสนับสนุน แต่เดอโกลด์ก็สามารถยับยั้งไม่ให้อังกฤษเข้าได้ อีกประการหนึ่งสหรัฐอเมริกาคัดค้านไม่เห็นด้วยที่ฝรั่งเศสจะมีอาวุธนิวเคลียร์ โดยอ้างว่าเพื่อป้องปราม (Deterrent) เพราะนาโตก็มีอยู่แล้ว ต่อจากนั้นเดอโกลด์ก็ชวนเยอรมันนี้ทำสัญญาร่วมมือในนโยบายต่างประเทศ การป้องกัน การสนเทศ และวัฒนธรรม โดยลงนามกับดอกเตอร์อะเดเนาว์ นายกรัฐมนตรีเยอรมันนี้

ตะวันตก <sup>05/04/2566</sup> เมื่อวันที่ ๒๒ มกราคม ค.ศ. ๑๙๖๐ สารสำคัญคือ จะปรึกษา

กันโดยใกล้ชิดก่อนตัดสินใจในนโยบายต่างประเทศ หรือนโยบายประโยชน์ร่วมกัน ในด้านป้องกันจะปรึกษาหารือกันในทางยุทธศาสตร์และยุทธวิธี จะตั้งกรรมการหลายสาขาเพื่อดำเนินงานให้เป็นไปโดยสัมฤทธิ์ผล ผู้นำของทั้งสองชาติจะพบปะกันอย่างน้อยปีละสองครั้ง ส่วนรัฐมนตรีต่างประเทศ รัฐมนตรีกลาโหม จะพบกันทุก ๆ สามเดือน

นโยบายของเดอโกลด์ดังกล่าวมาทั้งหมดนี้ ชาติฝ่ายโลกเสรี อาทิ สหรัฐอเมริกา และอังกฤษ เห็นว่าขัดกับหลักสองประการ

๑. การที่จะรวมยุโรปให้เป็นปึกแผ่น (Integration)
  ๒. การร่วมกันป้องกันคอมมิวนิสต์ ในส่วนรวมของฝ่ายโลกเสรี
- เพราะภาคีทุกฝ่ายเชื่อหลักการสองประการนี้ จึงได้ตั้งองค์การนาโต และตลาดร่วม เดอโกลด์ไม่เชื่อแล้วในหลักที่ว่า การป้องกันโลกเสรีเป็นการแบ่งแยกไม่ได้ ตลอดถึงหลักการตลาดร่วม

โดยสรุป คือนโยบายของเดอโกลด์ต้องการเป็นหัวหน้าของฝ่ายโลกเสรี โดยตั้งชนอีกพวกหนึ่ง หนึ่งเพื่อกลับสู่ฐานะเดิมเป็นมหาอำนาจอีก โดยเอาเยอรมันนี้ตะวันตกมาเป็นพวก (แต่สัญญาดังกล่าวที่ทำกับเยอรมันนี้ ตะวันตกแทบหมดความหมายเมื่ออะเดเนาว์ออกจากตำแหน่ง เพราะเหตุใดจะได้กล่าวเมื่อกล่าวถึงเยอรมันนี้ตะวันตก) เดอโกลด์ทุ่มเทความคิดในเรื่องความเป็นใหญ่ ในยุโรปยิ่งกว่าที่จะหวังชาติอื่น เพราะ ไม่เชื่อหลักเรื่องป้องกันร่วมกันดังกล่าวเสียแล้ว ฉะนั้น ทางเอเชียใครจะเป็นคอมมิวนิสต์อย่างไร ฝรั่งเศสไม่สนใจหรือกังวลเท่าใดนัก เพื่อแสดงให้โลกเสรีด้วยกันเห็นว่าฝรั่งเศสมีสิทธิเดินนโยบายอิสระได้ และทั้งเพื่อแสดงว่าฝรั่งเศสจะเป็นหัวหน้ากลุ่มที่สาม (Third Force) โดยให้ฝ่ายคอมมิวนิสต์นิยมเดอโกลด์ได้รับนับถือเงินแดง เมื่อเร็ว ๆ นี้ส่งรัฐมนตรีต่างประเทศไปเยือนมอสโคว์ นับเป็นครั้งแรกภายหลังสงครามที่รัฐมนตรีต่างประเทศฝรั่งเศสไปเยือนรัสเซีย



## ค. เยอรมันนี่ตะวันตก

การที่เยอรมันนี่แพ้สงคราม ในที่สุดประเทศถูกแบ่งแยกอย่างไร และฝ่ายสัมพันธมิตรตกลงให้ตั้งรัฐบาลเยอรมันนี่ตะวันตก ในเรื่องต่าง ๆ เหล่านี้ ข้าพเจ้าทราบว่าท่านผู้มีเกียรติทราบดีแล้ว ฉะนั้นข้าพเจ้าจะไม่กล่าวถึง

ถ้าเราจะพูดถึงเยอรมันนี่ตะวันตกจะเว้น ไม่กล่าวถึงบุคคลสำคัญสองคนไม่ได้ คือ ดอกเตอร์คอนราด อะเดเนาวิ นายกรัฐมนตรีคนแรก ตั้งแต่ ค.ศ. ๑๙๔๙ (จนถึง ตุลาคม ค.ศ. ๑๙๖๓) และศาสตราจารย์แอร์ฮาร์ด นายกรัฐมนตรีคนที่สอง ซึ่งรับตำแหน่งแทนจนถึงบัดนี้ คนแรกมีชื่อเสียงในการที่สร้างเยอรมันนี่ตะวันตกภายหลังสงคราม ให้นานาชาติเกรงใจและเชื่อถือ และชำนาญในการเดินนโยบายต่างประเทศมาก คนที่สองชำนาญในทางเศรษฐกิจเยอรมันนี่ตะวันตกร่ำรวยมั่งคั่ง ก็เพราะฝีมือท่านผู้นี้เป็นส่วนสำคัญ

นโยบายเยอรมันนี่ตะวันตกภายใต้อะเดเนาวิ มีดังนี้

๑. ร่วมมือใกล้ชิดกับฝ่ายโลกเสรี
๒. เห็นชอบด้วยกับนโยบายป้องกันคอมมิวนิสต์ จึงได้เข้าเป็นภาคีนาโต
๓. เห็นชอบด้วยนโยบายให้ยุโรปเป็นปึกแผ่น (Integration) จึงเข้าเป็นภาคีต่าง ๆ เช่น สหภาพยุโรปตะวันตก (Western European Union) และตลาดร่วม และองค์การอื่น ๆ ซึ่งจะได้กล่าวตอนหลัง ทั้งนี้เพราะอะเดเนาวิเห็นว่าเส้นทางเดียวที่จะให้ยุโรปมีสันติ
๔. พยายามทุกวิถีทาง โดยสันติที่จะ ให้เยอรมันนี่ตะวันตกา ได้ร่วมกับเยอรมันนี่ตะวันออกรวมเป็นประเทศเดียว มีเอกภาพ (Unification of Germany)



อย่างไรก็ดี เนื่องจากเยอรมันนี้ภายใต้อะเดเนาเห็นว่าควรจะร่วมมือใกล้ชิดกับนายพลเดอโกลด์ เพราะเห็นว่าจะได้ประโยชน์ จึงได้สนิทสนมกับเดอโกลด์จนทำสัญญาร่วมมือกันดังกล่าวแล้ว การกระทำของอะเดเนาว่า สหรัฐอเมริกาสมัยเคนเนดีจึงไม่สับสนัก

ฉะนั้น เมื่ออะเดเนาออกไปและแอร์ฮาร์ดเข้ามาแทน จึงมีผู้ทำนายไว้ว่า คงจะเดินนโยบายสนิทกับสหรัฐอเมริกายิ่งไปกว่าสมัยอะเดเนา จะห่างกับเดอโกลด์ไม่สนิทเหมือนอะเดเนา จะแสดงท่าทีสนิทกับอังกฤษยิ่งไปกว่าสมัยอะเดเนา จะมีกิจกรรมทางด้านเศรษฐกิจมากขึ้น ซึ่งก็เป็นจริงตามที่ถูกคาดคะเนไว้ ยกตัวอย่างสัญญาร่วมมือซึ่งได้ทำไว้กับฝรั่งเศสสมัยอะเดเนา ดูเนือๆ ไป และเยอรมันนี้ตะวันตกก็น้อยใจฝรั่งเศส มีหลายเรื่องก็ตามสัญญาจะต้องปรึกษากันก่อน เดอโกลด์ก็ไม่ปรึกษา มาบอกเมื่อเรื่องเสร็จเรียบร้อยไปแล้ว เดอโกลด์ทำสนิทกับรัสเซียยิ่งในเมื่อสองปีมานี้ รัฐมนตรีต่างประเทศสหภาพโซเวียตไปเยี่ยมปารีสเป็นทางการ ภายหลังรัฐมนตรีรัสเซียออกคำแถลงว่า ฝรั่งเศสรับรองว่าเส้นพรมแดนเยอรมันนี้ทางด้านตะวันออกกับโปแลนด์ คือแม่น้ำโอเดอร์ และแม่น้ำเนซเซ (Oder and Neisse) เยอรมันนี้ตะวันตกถือว่าฝรั่งเศสว่า ฝรั่งเศสทราบดีว่าพรมแดนแม่น้ำทั้งสองนี้เป็นพรมแดนชั่วคราว ทางสัมพันธมิตรยังไม่ได้ตกลงอะไรแน่นอน เพราะแม่น้ำทั้งสองนั้นเข้ามาเอาดินแดนของเยอรมันนี้ก่อนสงครามไปมาก ฝรั่งเศสตอบว่า เป็นคำแถลงของรัสเซียเอง แต่ฝรั่งเศสก็ไม่ได้ออกคำแถลงลบล้างคำแถลงของรัสเซียซึ่งทำให้เยอรมันนี้ตะวันตกแคลงใจไม่น้อย

เมื่อวันที่ ๑๙ ธันวาคม สกก่อน แอร์ฮาร์ดบินไปเยี่ยมประธานาธิบดี จอห์นสัน และได้สัมภาษณ์ว่า ได้มีการเจรจากันที่จะร่วมมือให้ใกล้ชิดยิ่ง ดังนี้

๑. การที่เยอรมันนี้ตะวันตกเป็นพันธมิตรกับสหรัฐอเมริกา ไม่เพียงเพื่อความปลอดภัยของเยอรมันนี้เท่านั้น แต่เป็นการตอ้งกับเจตจำนงของคนเยอรมันที่เป็นภาคีนาโต

๒. จะให้ไมตรีสนธิสัญญานอกกับสหรัฐอเมริกา

๓. เมื่อถูกถามไมตรีกับฝรั่งเศส แอร์ฮาร์ดตอบว่า มีความคิดเห็นไม่ตรงกันเป็นสิ่งธรรมดา แต่ต่างก็พยายามที่จะส่งเสริมความเข้าใจซึ่งกันและกัน ยุโรปจะรวมกันไม่ได้ ถ้าฝรั่งเศสกับเยอรมันนี้ตะวันตกไม่เป็นมิตรกัน

๔. เยอรมันนี้ตะวันตกมีฐานะเศรษฐกิจมั่นคง เงินตราแข็งที่สุดประเทศหนึ่ง การค้าระหว่างประเทศเยอรมันนี้เป็นรองสหรัฐอเมริกาประเทศเดียว และเป็นี่สามในด้านอุตสาหกรรม คือ สหรัฐอเมริกาที่หนึ่ง สหภาพโซเวียตที่สอง เยอรมันนี้ตะวันตกที่สาม

๓. ฐานะและนโยบายต่างประเทศของสหรัฐอเมริกาภายหลังสงครามต่อยุโรป

ข้าพเจ้าได้กล่าวแล้วว่า ภายหลังสงคราม สหรัฐอเมริกกลายเป็นอิมหาประเทศที่หนึ่งในโลกทั้งด้านทหาร (เวลานั้นสหรัฐอเมริกาทำลู่ระเบิดปรมาณูได้ชาติเดียว) และด้านเศรษฐกิจ ชาตินอื่นล้วนแต่ปลุกเปลี่ยน ทั้งนี้รวมทั้งสหภาพโซเวียตด้วย

เรายังจำได้ว่า เมื่อเสร็จสงครามโลกครั้งที่ ๑ ประธานาธิบดีวิลสันไปเซ็นสัญญาสันติภาพที่กรุงปารีส และตกลงในนามสหรัฐอเมริกาสร้างสันนิบาตชาติขึ้น แต่พอกลับมาอเมริการัฐสภาไม่เห็นด้วย เพราะมีนโยบายไม่มาท้าวพันกับยุโรป สหรัฐฯ จึงไม่ได้เป็นสมาชิกสันนิบาตชาติ ระหว่างสงครามโลกครั้งที่สอง ประธานาธิบดีโรสเวลล์เห็นว่า ค่อยไปถ้าสหรัฐอเมริกาไม่เข้ามาท้าวพันในยุโรป ก็ยากจะมาถึงตัวอีก และเพื่อหลีกเลี่ยงการโต้แย้ง

จึงรบตกลงตั้งองค์การสหประชาชาติขึ้นก่อนสงครามเสร็จสิ้น และสหรัฐ  
อเมริกาเป็นหัวหน้าตัวตั้งตัวตีในเรื่องนี้ และแถลงนโยบายจะเข้าช่วยยุโรป  
ต่อไปในด้านเศรษฐกิจ เพื่อให้ยุโรปฟื้นฟู ทั้งนี้รวมถึงช่วยเหลือสหภาพ  
โซเวียตด้วย

## นโยบายสกัดกั้น และหลักของทรูแมน

(Policy of Containment and the Truman Doctrine)

แต่ความหวังของสหรัฐอเมริกาที่จะได้รับความร่วมมือจากสหภาพ  
โซเวียต เมื่อเสร็จสงครามแล้วต้องหมดไป เพราะสหภาพโซเวียตเดิน  
นโยบายกวาดเอาประเทศต่าง ๆ ในยุโรปตะวันออกมาเป็นบริวารหมด เช่น  
โปแลนด์ เชกโกสโลวาเกีย ฮังการี บัลแกเรีย ภูมาเนีย และแอลบาเนีย  
เป็นต้น ชาติต่าง ๆ ฝ่ายโลกเสรีก็ได้แต่ประท้วงเป็นทางการ ไม่สามารถทำ  
อะไรกับสหภาพโซเวียตได้จริงจัง ทั้งนี้ เพราะสหภาพโซเวียตเดินนโยบาย  
ใช้พรรคคอมมิวนิสต์ในประเทศนั้น ๆ เข้ายึดอำนาจตามวิถีทางบ้าง โดย  
สหภาพข่มขู่ทางอ้อมบ้าง หรือให้กำลังอาวุธลับ ๆ แก่พวกคอมมิวนิสต์ใน  
ประเทศนั้นบ้าง โซเวียตไม่ใช้วิธีหักโหมโดยยกทหารของตนเข้าบังคับ นอก  
จากนี้ โซเวียตชี้แจงว่าโซเวียตต้องสนับสนุนพวกคอมมิวนิสต์ เพราะโซเวียต  
ยอมไม่ได้ที่จะให้ประเทศเพื่อนบ้านมีรัฐบาลที่ไม่เป็นมิตรกับโซเวียต (หมาย  
ถึงรัฐบาลที่ไม่ใช่คอมมิวนิสต์) ทั้งนี้ เพื่อเป็นการป้องกันตัว เพราะโซเวียต  
ได้รับบทเรียนจากสงครามคราวที่แล้ว นอกจากนี้ในยุโรปตะวันตกเวลานั้น  
ราษฎรก็อดอยาก ต้องบูรณะฟื้นฟูอีกมากมาย ฝ่ายตะวันตกก็จำต้องยอม  
โซเวียตและก็คิดว่าโซเวียตคงจะพอใจที่ได้ประโยชน์ แล้วคงจะหันกลับมาอยู่  
ร่วมกันโดยสันติสุขตามกฎหมายสหประชาชาติ แต่ต่อมาโซเวียตก็เที่ยวขู่เข็ญ  
ตุรกีจะขอตั้งฐานทัพที่ช่องแคบระหว่างคาร์ตันนลกับบอสฟอรัส สำหรับกรีซ



นั้นสหภาพโซเวียตหนุนให้ประเทศบริวาร เช่น ยูโกสลาเวีย อัลบาเนีย และบัลกาเรีย ให้อาวุธพวกกองโจรคอมมิวนิสต์ เพื่อล้มล้างรัฐบาลซึ่งเป็นฝ่ายโลกเสรี

อังกฤษ ซึ่งในขณะนั้นช่วยตุรกีและกรีซอยู่แล้วก็ประกาศว่า ไม่มีกำลังพอที่จะช่วยต่อไป ตุรกีและกรีซก็เร่งร้องขอให้สหรัฐอเมริกาเข้าช่วย

กิจกรรมครั้งแรกที่แสดงให้เห็นว่าสหรัฐอเมริกาเปลี่ยนนโยบาย และเริ่มเข้าไปพัวพันกับยุโรป และประกาศให้โซเวียตทราบว่าจะขัดขวางการรุกราน คือ ถ้อยแถลงของประธานาธิบดีทรูแมนต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ ๑๒ มีนาคม ค.ศ. ๑๙๔๗ ทรูแมนแถลงว่าได้รับคำร้องจากกรีซและตุรกีให้ช่วยด่วน ตามเหตุผลที่กล่าวข้างต้นนี้ ทรูแมนจึงขออนุมัติรัฐสภาเพื่อใช้เงิน ๔๐๐ ล้านดอลลาร์ ช่วยสองประเทศนี้ พร้อมทั้งให้อาวุธยุทโธปกรณ์ และส่งคณะที่ปรึกษาทางทหารไปช่วย ทรูแมนกล่าวเพิ่มเติมว่าสหรัฐอเมริกาต้องสนับสนุนให้ประชาชนในประเทศต่าง ๆ มีอิสระที่จะเลือกวิถีชีวิต ไม่ใช่ถูกบังคับโดยคนสองสามคนให้มีชีวิตอยู่ใต้รัฐตำรวจ ถูกปิดปากแสดงความคิดเห็นอะไรไม่ได้ เลือกตั้งจอมปลอม ประชาชนเสรีใดที่จะต่อต้านการกดขี่ดังกล่าว สหรัฐอเมริกามีนโยบายที่จะสนับสนุน ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา สหรัฐอเมริกาก็แสดงท่าทีช่วยยุโรปเต็มที่ เริ่มแรกก็คือ สหรัฐอเมริกาสนับสนุนให้ยุโรปเสรีตั้งองค์การร่วมมือเศรษฐกิจยุโรป

## องค์การร่วมมือเศรษฐกิจยุโรป

(The Organization for European Economic Cooperation)

สัญญาณแรกของสหรัฐอเมริกาในเรื่องนี้ คือ เมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน ค.ศ. ๑๙๔๗ คือสองเดือนกว่าหลังจากประกาศ Truman Doctrine นายพล มาร์แชล รัฐมนตรีต่างประเทศอเมริกาในขณะนั้น กล่าวสุนทรพจน์ที่



มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด สาระสำคัญว่า ประเทศต่าง ๆ ในยุโรปควรจะร่วมมือกันฟื้นฟูเศรษฐกิจของยุโรป ทั้งนี้ สหรัฐ ฯ จะสนับสนุนเต็มที่ แต่ความร่วมมือนั้นควรจะเป็นความร่วมมือของทุกประเทศในยุโรป ไม่หมายเฉพาะฝ่ายโลกเสรีเท่านั้น รัฐมนตรีอังกฤษและฝรั่งเศสประกาศรับรองทันที และเป็นเจ้าภาพร่วมเชิญประเทศต่าง ๆ ในยุโรป ทั้งฝ่ายโลกเสรีและฝ่ายคอมมิวนิสต์ ไปประชุมที่ปารีส ในวันที่ ๒๗ มิถุนายน ค.ศ. ๑๙๔๗ ทุกประเทศไปประชุม แต่ประชุมได้เพียงสองวัน โชเวียตถอนตัวโดยให้เหตุผลว่าการพิจารณาข้อเสนอของนายพลมาร์แชล ก็เท่ากับว่าพิจารณายอมรับให้อเมริกานำสินเชื่อมาให้ ทั้งนี้ เพราะสหรัฐอเมริกาหวังจะขยายตลาดของตัวทั่วยุโรป โดยฉวยเอาวิกฤตการณ์ของยุโรป เป็นการแทรกแซงกิจการภายในของประเทศต่าง ๆ ในยุโรป ซึ่งโชเวียตตกลงด้วยไม่ได้ ในที่สุดพวกยุโรปชาติอื่น ๆ ซึ่งเป็นบริวารก็ต้องถอนตัวกลับไปหมด ทั้ง ๆ ที่ความจริงอยากได้รับความช่วยเหลือ ในที่สุดมี ๑๖ ชาติด้วยกันที่ตกลงทำสนธิสัญญาฉบับนี้เมื่อวันที่ ๑๖ เมษายน ค.ศ. ๑๙๔๘ คือ ออสเตรีย เบลเยียม เดนมาร์ก ฝรั่งเศส กรีซ ไอร์แลนด์ ไอร์แลนด์ อิตาลี ลักเซมเบอร์ก เนเธอร์แลนด์ นอร์เวย์ สวีเดน โปรตุเกส สวิตเซอร์แลนด์ ตุรกี และอังกฤษ ต่อมาเยอรมันนี้ ตะวันตกก็เข้าเป็นภาคีเพิ่มเติมแคนาดาและสหรัฐอเมริกาเข้าเป็นสมาชิกสมทบ ผลก็คือทุกวันนี้ยุโรปร่ำรวยเพราะอุปกรณ์สำคัญที่ช่วย คือ แผนมาร์แชล ดังกล่าว

วัตถุประสงค์ของอนุสัญญานี้ คือ สมาชิกตกลงจะ

ก) จะส่งเสริมพัฒนาการผลิตกรรมอย่างเต็มกำลัง โดยใช้ขุมกำลังของตนที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ

ข) จะพัฒนาด้วยความร่วมมือซึ่งกันและกันอย่างเต็มที่ ในด้านการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการ และทำความตกลงซึ่งกันและกันในระบบการเงินและร่วมมือในการผ่อนปรนการกำจัดการค้าและการชำระเงินซึ่งกันและกันโดยเร็วที่สุดที่จะทำได้

ค) จะศึกษาเพื่อทำความตกลงในเรื่องสหภาพศุลกากร หรือความตกลงทำนองเดียวกัน เช่น อาณาเสรีการค้า

ง) จะลดพิกัดอัตราภาษีและสิ่งกีดขวางอื่น ๆ อันเป็นการขัดขวางการขยายการค้า

จ) จะดำเนินการเพื่อบรรลุหรือดำรงไว้ซึ่งเสถียรภาพเงินตราของตนและฐานะการคลัง อัตราการแลกเปลี่ยนที่มั่นคง และโดยทั่วไปให้มีความเชื่อถือในระบบเงินตราของตน

ฉ) จะทำประโยชน์ด้วยกำลังแรงคนที่มียู่ให้ได้ดีเต็มที่ และให้ได้ผลมากที่สุด

ต่อมาก็มียุทธการคือสหภาพโซเวียตปิดล้อมเบอร์ลิน เพื่อประลองกำลังว่าฝ่ายโลกเสรีซึ่งมืออเมริกาเป็นหัวหน้าจะมีกำลังเพียงใด (เรื่องปิดล้อมกรุงเบอร์ลิน ข้าพเจ้าเคยบรรยายที่วิทยาลัย ฯ นี้ เมื่อ ๑๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๐๕) ในที่สุด อังกฤษซึ่งชวนให้สหรัฐอเมริกาให้ทำสนธิสัญญาร่วมกับอักษณนิสต์ด้วยกัน ผลก็คือ องค์การนาโต ดังข้าพเจ้าจะได้กล่าวต่อไป

๔. นโยบายการรวมทางการเมืองและการเศรษฐกิจของยุโรป

(Free Europe's Policy of Political and Economic Integration)

นอกจากยุโรปเสรีร่วมมือกันในองค์การเศรษฐกิจ ตามแผนนายพลมาร์แชลดังกล่าวแล้ว พวกยุโรปเสรีมาพิจารณาอีกว่ายังมีปัญหาต่วนอีกมาก

หมาย ซึ่งจะขบได้ก็ต่อเมื่อคิดรวมกัน (integration) ในด้านเศรษฐกิจ  
 ประเทศยุโรปทางฝ่ายเสรีมีพลเมืองไม่เท่าใดนัก วัตถุประสงค์มีจำกัด เป็น  
 อุปสรรคในการที่จะทำผลิตรวมขนาดใหญ่ได้ ทั้ง ๆ ที่วิทยาศาสตร์เจริญ  
 ก้าวหน้ามาก สามารถใช้เทคนิคผลิตได้มากกว่าแต่ก่อน ในด้านการเมือง  
 สหภาพโซเวียตมีกำลังยิ่งขึ้น และแสดงท่าทีขยายตัว ทั้งข่มขู่ตลอดเวลาซึ่งถ้า  
 ไม่ป้องกันก็คงจะเสียเอกราช ทำนองประเทศภายในมานเหล็ก ฉะนั้น  
 ระบบการปกครองโดยถือว่าต่างเป็นเอกราช ไม่รวมมือกันอย่างสมัยก่อน  
 สงคราม เป็นอันพ้นสมัยแล้วเพราะไม่สามารถต่อต้านคอมมิวนิสต์ได้ แต่ก็  
 มีแง่คิดทางการเมืองหลายประการซึ่งเป็นอุปสรรคขัดขวาง ที่สำคัญที่สุดคือ  
 การแข่งขันชิงดีกัน และไม่ไว้วางใจกันระหว่างเยอรมันนี้กับฝรั่งเศสซึ่งมีมา  
 ช้านาน คนฝรั่งเศสระลึกเสมอว่ารบกับเยอรมันนี้ ๓ ครั้งใหญ่ ๆ ครั้งแรกแพ้  
 เยอรมันนี้ ครั้งที่สองชนะ แต่ครั้งที่สามแพ้ววดเร็ว ดังกล่าวแล้ว การถูก  
 เยอรมันนี้ยึดครองในระหว่างสงคราม การรู้สึกอายขายหน้า เจ็บใจ  
 ถึงแม้เยอรมันนี้จะแพ้สงคราม ประเทศถูกแบ่งแยกเป็นสองประเทศ แต่  
 เยอรมันนี้ก็ฟื้นตัวเร็ว จนบัดนี้ (ค.ศ. ๑๙๕๐) ก็กำลังจะกลายเป็นประเทศ  
 ที่มีกำลังแข็งแกร่งที่สุดในยุโรปเสรี ฝรั่งเศสจะวางตนอุเบกขาในปัญหาไม่ได้  
 ในกรณีที่ฝ่ายโลกเสรีจะชวนเข้ามาร่วมแผนป้องกันด้วย แต่ฝรั่งเศสและชาติ  
 เสรีอื่น ๆ รวมทั้งสหรัฐอเมริกาเห็นว่า การที่จะร่วมกันต่อต้านการขยายตัว  
 ของโซเวียตได้ ก็ต้องให้เยอรมันนี้ตะวันตกเข้ามาร่วม ทั้งชุมชนทรัพย์สินและ  
 กำลังคน แผนของนายชูแมน รัฐมนตรีต่างประเทศฝรั่งเศสเป็นแผนแรกที่  
 ช่วยให้ฝรั่งเศสคลายความกลัวเยอรมันนี้



## แผนของชูแมนและองค์การขุมนุมถ่านหิน และเหล็กกล้าของยุโรป

(The Schuman Plan and The European Coal and Steel Community)

เมื่อวันที่ ๙ พฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๕๐ นายชูแมน รัฐมนตรี  
ต่างประเทศฝรั่งเศสในรัฐบาลนายเปเลแวงได้ออกคำแถลงในนามของรัฐบาล  
ฝรั่งเศส มีสาระสำคัญว่า การที่จะให้โลกมีสันติภาพได้นั้น ยุโรปต้องดำ-  
เนินการให้พวกยุโรปเองมีความสมัครสมานกันก่อน ฝรั่งเศสมีความคิดมา  
นานแล้ว ตั้งแต่ก่อนสงครามโลกครั้งที่สองว่า ยุโรปควรจะรวมกันเป็นเอก-  
ภาพ (United Europe) แต่ก็ไม่สำเร็จและก็เกิดสงครามจนได้ แต่ยุโรป  
จะอยู่รวมกันเป็นเอกภาพเพียงด้วยการร่วมมือกันในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดย  
เฉพาะไม่ได้ จะต้องร่วมมือกันทุกด้านเท่าที่จะทำได้ บัญหาร่วมมือเฉพาะหน้า  
ในขณะนี้ (หมายถึง ค.ศ. ๑๙๕๐) คือการเติบเลี้ยงความคิดที่เป็นศัตรูต่อ  
กันระหว่างฝรั่งเศสกับเยอรมันนี้ รัฐบาลฝรั่งเศสจึงขอเสนอความคิดที่เห็นว่า  
เป็นเรื่องด่วน คือ การจัดให้การผลิตถ่านหินและเหล็กของสองประเทศนี้อยู่  
ภายใต้องค์การสูงสุดร่วมกัน ภายในโครงการซึ่งประเทศอื่นในยุโรปอาจเข้า  
มาเป็นภาคีรวมด้วย การนำผลิตรกรรมถ่านหินและเหล็กมารวมกันไว้จะ  
เป็นมูลฐานสำหรับพัฒนาด้านเศรษฐกิจและเป็นก้าวแรกที่จะสร้างสหพันธ์รัฐยุโรป  
และสามารถจะเปลี่ยนฐานะของภูมิภาคต่าง ๆ ในยุโรป ซึ่งเดิมตั้งหน้าตั้งตา  
ที่จะผลิตอาวุธ การนำผลิตรกรรมมารวมกันเช่นนี้ จะทำให้สงครามระหว่าง  
เยอรมันกับฝรั่งเศสเป็นไปไม่ได้ รัฐบาลฝรั่งเศสจึงขอเสนอให้มีการเจรจ  
กันตามมูลฐานต่อไปนี้ คือ



๑. ให้พิจารณาองค์การสูงสุดเพื่อการขนส่ง โดยให้มีหน้าที่จัดให้การผลิตวัตถุดิบที่ทันสมัยที่สุดโดยเร็ว และให้มีคุณภาพดีไปด้วย

๒. การจำหน่ายเหล็กและถ่านหินให้ตลาด ฝรั่งเศสและเยอรมันนี้ โดยมีเงื่อนไขเหมือนกันทุกอย่าง ตลอดจนตลาดของประเทศอื่นให้มีระเบียบและวิธีการร่วมกัน และ

๓. ให้สภาพการครองชีพของแรงงานในอุตสาหกรรมสองประเภทนี้ ดูนัย และเท่าเทียมกัน

อีกนัยหนึ่ง นายชูแมนเสนอว่า อุตสาหกรรมถ่านหินเหล็กและเหล็กกล้าของฝรั่งเศส เยอรมัน อิตาลี เบลเยียม ฮอลแลนด์ และลักเซมเบิร์ก ให้โอนมาอยู่ใต้การควบคุมของภาคีหลายประเทศด้วยกัน และอังกฤษก็ควรเข้าร่วมด้วย เหตุผลของนายชูแมน คือ ฝรั่งเศสผลิตถ่านหินไม่พอต้องสั่งถ่านหินจากเซดรูร์ ของเยอรมันนี้ แต่เยอรมันนี้ต้องสั่งเหล็กจากฝรั่งเศสและสวีเดน เบลเยียมผลิตถ่านหินได้มากแต่ต้องซื้อเหล็กจากฝรั่งเศสและลักเซมเบิร์ก ลักเซมเบิร์กต้องซื้อถ่านหินจากเยอรมันนี้ แต่ผลิตเหล็กได้มากโดยขายให้ฝรั่งเศส ฮอลแลนด์ไม่มีเหล็ก และก็ผลิตถ่านหินได้เล็กน้อย แต่ผลิตเหล็กกล้าสำหรับขายในต่างประเทศ อาณาบริเวณทั้งหมดของ ๖ ประเทศนี้ มีถ่านหินกับเหล็ก เหล็กกล้าล้วนแต่ต่างต้องพึ่งพาส่งกันและกัน อิตาลีมีถ่านหินน้อยมีเหล็กน้อย ปีหนึ่ง ๆ ต้องซื้อจากต่างประเทศมาก อังกฤษมีถ่านหินโคกมาก แต่มีเหล็กชนิดไม่ดี ต้องสั่งซื้อชนิดดีจากสวีเดนและประเทศอื่น ๆ ถ้ารวมกันได้ การค้าขายก็จะคล่อง ความกลัวว่าเยอรมันนี้จะกลับสร้างกองทัพเพื่อรุกรานแทบจะหมดไป เพราะวัสดุสำคัญ ๆ ถูกควบคุมโดยองค์การซึ่งภาคีตั้งไว้ และจะเป็นขั้นแรกของการสร้างสหพันธ์ยุโรป

การเสนอของชูแมนครั้งนั้นนับได้ว่าเป็นครั้งแรกที่ฝรั่งเศสเปลี่ยนนโยบายที่มีต่อเยอรมนีภายหลังจากสงครามโลกครั้งที่สอง ซึ่งตลอดมารัฐบาลฝรั่งเศสทุกรัฐบาลมีนโยบายที่จะเข้าควบคุมการผลิตถ่านหิน และเหล็กของเยอรมนี เพราะเป็นพลังสำคัญในการทำสงคราม ทุกประเทศที่รับเชิญเห็นด้วยในหลักการ เว้นอังกฤษซึ่งชัดเจนว่าขัดต่อระบบการปกครองของอังกฤษที่จะมอบกำลังเศรษฐกิจสำคัญของชาติให้องค์การพิเศษเป็นผู้วินิจฉัย รัฐบาลจะต้องรับผิดชอบต่อสภาสามัญ ฉะนั้นอังกฤษจึงไม่สามารถตกลงด้วย

ในที่สุดได้ลงนามกันในกรุงปารีสเมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน ค.ศ. ๑๙๕๑ ระหว่าง ๖ ประเทศด้วยกัน คือ ฝรั่งเศส เบลเยียม เยอรมนีตะวันตก อิตาลี ลักเซมเบิร์ก และเนเธอร์แลนด์

ตามความตกลงนี้ได้ตั้งสถาบันต่าง ๆ ขึ้นเพื่อดำเนินงาน มีองค์การชั้นสูง (High Authority) ประกอบด้วยสมาชิกของภาคี ทำหน้าที่บริหารงานขององค์การชุมนุม มีคณะกรรมการปรึกษา (Consultative Committee) ให้คำปรึกษาแก่องค์การชั้นสูง มีสมัชชาร่วม (Common Assembly) ประกอบด้วยผู้แทนราษฎร ซึ่งภาคีเลือกส่งมาทำหน้าที่พิจารณารายงานขององค์การชั้นสูง ทำนองสภานิติบัญญัติของประเทศต่าง ๆ แต่ไม่มีอำนาจออกกฎหมาย

มีคณะมนตรีระดับรัฐมนตรี (Council of Ministers) ประกอบด้วยรัฐมนตรีของประเทศที่เป็นภาคีประเทศละ ๑ นาย โดยปกติเป็นรัฐมนตรีเศรษฐกิจหรืออุตสาหกรรม มีหน้าที่ให้ความเห็นชอบในกิจกรรมบางอย่างซึ่งองค์การชั้นสูงปฏิบัติ และมีอำนาจเพิกถอนคำวินิจฉัยขององค์การชั้นสูงได้ มีศาลยุติธรรมประกอบด้วยตุลาการ ๗ นาย แต่งตั้งโดยรัฐบาลของประเทศภาคี ศาลยุติธรรมนี้มีอำนาจตีความในสนธิสัญญาอันตลอดจนการวางกฎเพื่อ

การปฏิบัติตามสนธิสัญญา มีอำนาจวินิจฉัยการปฏิบัติขององค์การชั้นสูงว่าถูก  
ต้องหรือไม่ รัฐภาคีใดไม่พอใจคำวินิจฉัยขององค์การชั้นสูง มีสิทธิร้อง  
อุทธรณ์ต่อศาลยุติธรรมนี้ได้ ศาลยุติธรรมมีอำนาจเป็นอนุญาโตตุลาการได้

ความตกลงเรื่ององค์การชุมนุมถ่านหินและเหล็กเป็นกำลังสำคัญ  
และก้าวแรกของการรวมทางเศรษฐกิจและการเมืองของยุโรป

สำหรับอังกฤษนั้น แม้จะไม่ลงนามด้วยโดยอ้างเหตุผลดังกล่าวก็ตาม  
แต่ต่อมาได้ตั้งคณะผู้แทนมาประจำองค์การชั้นสูง เพื่อพิจารณาปรึกษาปัญหา  
ต่าง ๆ ซึ่งเกิดขึ้น และเป็นปัญหาซึ่งพาดพิงถึงอังกฤษด้วย ในเรื่องอุตสาหกรรม  
ถ่านหิน เหล็ก และเหล็กกล้า และถ้าจำเป็นก็เคยส่งรัฐมนตรีเข้า  
ประชุมกับคณะมนตรีระดับรัฐมนตรีด้วย

๕. ที่มาขององค์การนาโตและยุทธศาสตร์ของนาโต

ปี ค.ศ. ๑๙๔๘ นับเป็นปีที่ยุโรปอ่อนเปลี้ยมากที่สุด ที่จะขัด  
ขวางการขยายตัวของคอมมิวนิสต์ทั้ง ๆ ที่ประธานาธิบดีทรูแมนได้ประกาศว่า  
จะช่วยยุโรปดังกล่าวแล้ว รวมทั้งจะช่วยกรีซและตุรกี ประเทศในยุโรป  
ตะวันตกที่มันโยบายเป็นกลางหลายประเทศก็จะทอดอาลัยแล้วว่า ทำอย่าง  
ไรเสียโซเวียตก็คงเข้ามามีอำนาจทำนองประเทศอื่น ๆ ในหลังม่านเหล็ก และ  
การที่จะสู้รบกับโซเวียตก็จะเป็นการกระทำของผู้กบฏจริต แม้แผนของนายพล  
มาร์แชลจะเป็นการโต้ตอบการดำเนินการของคอมมิวนิสต์ที่จะล้มล้างระบบการ  
เมืองภายในก็ตาม แต่ก็ไม่มีแผนร่วมที่จะต่อต้านการคุกคามทางทหารของ  
โซเวียตได้ ทั้ง ๆ ที่เห็นภัยดังกล่าว แต่ประเทศต่าง ๆ ในยุโรปตะวันตกก็  
ยังมีความคิดเห็นแตกแยกกัน กำลังทหารก็น้อย กำลังเศรษฐกิจก็ยังไม่  
ไม่สามารถเพิ่มกำลังทหารและอาวุธได้ การที่จะป้องกันยุโรปจากภัยคอมมิว  
นิสต์มีทางเดียวคือ สหรัฐอเมริกาเข้ามารับช่วยการทหาร แม้สหรัฐอเมริกา



จะได้ช่วยมากทางเศรษฐกิจ และก็ประกาศจะช่วยตามคำแถลงของทรูแมน  
แล้วก็ตาม แต่ตามรัฐธรรมนูญอเมริกัน เป็นการยากที่สหรัฐอเมริกาจะเข้า  
ทำสัญญาเป็นพันธมิตรทางทหารกับยุโรป

ในเดือนมีนาคม ค.ศ. ๑๙๔๘ รัฐบาลอังกฤษจึงชวนฝรั่งเศส  
เบลเยียม เนเธอร์แลนด์ ลุกเซมเบิร์ก ทำสัญญาร่วมมือป้องกัน คือ ถ้า  
ภาคใดถูกโจมตีด้วยกำลังอาวุธในยุโรป ภาคอื่น ๆ จะเข้าช่วยด้วยกำลังทหาร  
และการช่วยเหลืออื่น ๆ ตามกฎบัตรสหประชาชาติอนุญาตไว้ และช่วยกัน  
ในนโยบายเศรษฐกิจ ตลอดทั้งช่วยกันยกฐานะการครองชีพของประชากร  
ของตนให้สูงขึ้น สัญญานี้เรียกว่าสัญญา สหภาพตะวันตก Western Union  
แต่ก็มีผู้วิจารณ์ซึ่งเป็นความจริงว่า สัญญานี้เหมือนเขียนเสือให้วัวกลัว ไม่มี  
กำลังจริงจางอย่างใด อย่างไรก็ดี ปรากฏว่าสหรัฐอเมริกาประกาศสนับสนุน  
ในวุฒิสภาอเมริกันเซนาเตอร์ แวนเดนเบิร์ก ถึงกับเสนอญัตติให้ลงมติ  
สนับสนุน และให้รัฐบาลอเมริกันช่วยเหลือทางทหารได้ และถ้าจำเป็นให้  
รัฐบาลอเมริกันทำสัญญาร่วมป้องกันได้ ถ้าเป็นการป้องกันตามมาตรา ๕ แห่ง  
กฎบัตรสหประชาชาติ นับว่าเป็นครั้งแรกที่สหรัฐอเมริกาได้รับอำนาจจาก  
รัฐบาลให้เป็นพันธมิตรกับประเทศนอกซีกตะวันตกได้

ปัญหามีว่าทำไมสหรัฐอเมริกาจึงมาสนใจกับยุโรปตะวันตก คำตอบ  
คือ ยุโรปมีความสำคัญสำหรับสหรัฐอเมริกาและโลกเสรีมาก ในแง่ยุทธ-  
ศาสตร์ถ้ายุโรปตะวันตกเสียแก่คอมมิวนิสต์ ความมั่นคงของอเมริกาเองก็จะ  
ถูกคุกคาม เพราะเวลานั้น อังกฤษ อเมริกาช่วยกันคุ้มครองภาคแอตแลนติก  
อยู่ นอกจากนี้ถ้ายุโรปตะวันตกหลุดไป คุลยอำนาจทางเศรษฐกิจจะเอียง  
ไปทางคอมมิวนิสต์ ซึ่งเท่ากับอังกฤษและอเมริกาจะไม่มีกำลังสู้คอมมิวนิสต์



เป็นแน่แท้ เพราะไซเวียตจะใช้กำลังทุกแขนงของตนที่มีอยู่ คือ กำลังทหาร กำลังผลิตอาวุธ กำลังเศรษฐกิจของตน รวมทั้งกำลังของยุโรปตะวันตก สหรัฐอเมริกา และในกรณีเช่นนี้ สหรัฐอเมริกาต้องแพ้แน่ อีกประการหนึ่ง ถ้ารวมกำลังคนของไซเวียตและบริวาร ซึ่งมีอยู่แล้ว ๒๙๓ ล้าน ในขณะที่นั้น รวมกำลังคนของยุโรปตะวันตกอีก ๑๘๐ ล้าน รวมเป็น ๔๗๓ ล้านคน ต่อ สหรัฐอเมริกา ซึ่งจะต้องยืนหยัดอยู่ชาติเดียวเพียง ๑๕๑ ล้าน

ฉะนั้น เมื่ออังกฤษเห็นว่ารัฐบาลอเมริกันได้อำนาจที่จะทำสัญญาทางทหารแล้ว จึงเสนอต่อสหรัฐอเมริกาทันที ให้มาทำสัญญาร่วมสู้ไซเวียต ในที่สุดลงนามกันเมื่อ วันที่ ๔ เมษายน ค.ศ. ๑๙๔๕ มี ๑๒ ประเทศด้วยกันคือ เบลเยียม แคนาดา เดนมาร์ก ฝรั่งเศส ไอซ์แลนด์ อิตาลี ลุกเซมบวร์ก เนเธอร์แลนด์ นอร์เวย์ โปรตุเกส อังกฤษ และสหรัฐอเมริกา

ต่อมากรีซและตุรกี ในปี ค.ศ. ๑๙๕๓ และเยอรมันตะวันตก ปี ค.ศ. ๑๙๔๕ เข้าร่วมด้วยรวมเป็น ๑๕ ชาติด้วยกัน

สาระสำคัญของสนธิสัญญานาโตอยู่ที่มาตรา ๕ ซึ่งมีความว่า ภาคีตกลงว่าการโจมตีทางอาวุธต่อสมาชิกหนึ่งหรือมากกว่านั้นในยุโรปหรือในอเมริกาเหนือจะถือว่าเป็นการโจมตีต่อพวกตนทั้งหมด และตกลงว่าถ้าการโจมตีทางอาวุธเช่นนั้นเกิดขึ้น ภาคีและประเทศในการใช้สิทธิของตนหรือสิทธิป้องกันตัวร่วมกันตามกฎหมายบัตรสหประชาชาติมาตรา ๕๑ จะช่วยภาคีซึ่งถูกโจมตีโดยตนเองหรือโดยร่วมกันกับภาคีอื่น ๆ ทั้งนี้ตามที่เห็นว่าจำเป็น ทั้งรวมทั้งการใช้กำลังทหาร การถูกโจมตีก็ดี และการดำเนินมาตรการการตอบแทนก็ดี ให้รายงานให้คณะมนตรีความมั่นคงทราบทันที

## สนธิสัญญานาโตที่มีความสำคัญในทางจิตวิทยา ๓ ประการ

(๑) บอกกล่าวให้โซเวียตตระหนักว่าสหรัฐอเมริกาจะเข้าช่วยภาคีใดๆ ที่นำโซเวียตรุกราน (๒) ให้ความมั่นคงแก่ประเทศโลกเสรียุโรปที่จะพัฒนาเศรษฐกิจ และการทหารของตนตามโครงการโดยไม่ต้องห่วงหน้าห่วงหลัง และ (๓) เป็นการบอกให้คนอเมริกันเองเตรียมจิตใจไว้ให้พร้อม ในกรณีโซเวียตรุกราน สหรัฐอเมริกาจะต้องเข้าสงครามทันที อีกนัยหนึ่งไม่มีการรื้ออย่างสงครามโลกครั้งที่หนึ่งและที่สอง

ภายหลังทำสัญญานาโต ประเทศต่าง ๆ ในยุโรปเสรีต่างก็สบายใจต่างทำมาค้าขายผลิตรวมร่ำรวยกันทั่วไป แต่ต่อมาอีกเพียงหนึ่งปี คือเดือนกันยายน ปี ค.ศ. ๑๙๔๙ โซเวียตรัสเซียก็ทดลองอาวุธปรมาณูเป็นครั้งแรกสำเร็จ เดือนสิงหาคม ค.ศ. ๑๙๕๓ ทดลองอาวุธไฮโดรเจนสำเร็จ การผูกขาดมีระเบิดปรมาณูแต่ผู้เดียวของสหรัฐอเมริกาจึงหมดไป จึงเกิดปัญหาปวดหัวขึ้นในระหว่างภาคีนาโต เพราะเดิมถือว่าสหรัฐอเมริกามีอาวุธนิวเคลียร์แต่ผู้เดียว อาวุธซึ่งใช้อยู่เดิมจึงไม่ได้ผลิตและสะสมไว้ บัดนี้เมื่อทั้งสองฝ่ายต่างมีอาวุธนิวเคลียร์เท่า ๆ กัน ไม่มากน้อยกว่ากันเท่าใดนัก จึงจำเป็นต้องปรับปรุงนโยบายเกี่ยวกับนาโตใหม่

เดิมสหรัฐอเมริกามีอาวุธนิวเคลียร์แต่ผู้เดียว การเตรียมกำลังต่อต้านโซเวียตจึงลงทุนน้อย อีกนัยหนึ่งรัฐบาลอเมริกันสัญญาจะใช้กองบินยุทธการ (Strategic Air Command) และอาวุธนิวเคลียร์เพื่อป้องกันยุโรป โดยภาคีชาติอื่นไม่ต้องเป็นห่วงอะไรแต่เมื่อโซเวียตทำอาวุธนิวเคลียร์ได้เช่นนี้จึงทำให้ภาคีชาติเล็ก ๆ หวั่นวิตกและมีเสียงปรารภอยากถอนตัวไปเป็นกลางบ้าง อยากยึดหลักซึ่งครุชชอฟชอบใช้คืออยู่ร่วมกันโดยสันติบ้าง ถอนตัวออกจากราโตบ้างหรือประนีประนอมกับโซเวียต แต่ในที่สุดก็ตกลงยึดนาโตไว้ และทุก

ประเทศต่างเพิ่มงบประมาณทหารกันทั่วไป ดังตารางสถิติ ก.ศ. ๑๙๖๓ ต่อ  
ไปนี้

ประเทศ	จำนวนเงินคอลลาร์	เปอร์เซ็นต์ของรายได้ ประชาชาติ
สหรัฐอเมริกา	๕๒,๐๐๐ ล้าน	๑๑.๒๕ %
อังกฤษ	๔,๑๘๐ ,,	๖.๖๗ %
เยอรมันนีตะวันตก	๓,๗๕๐ ,,	๕.๙๑ %
แคนาดา	๑,๕๘๙ ,,	๕.๖๑ %
อิตาลี	๑,๒๕๕ ,,	๔.๔๓ %
เนเธอร์แลนด์	๕๕๕ ,,	๕ %
เบลเยียม	๓๖๔ ,,	๓.๗๖ %
ตุรกี	๒๘๗ ,,	๔.๓๔ %
นอร์เวย์	๑๙๑ ,,	๕.๐๐ %
เดนมาร์ก	๑๘๐ ,,	๓.๒๓ %
กรีซ	๑๗๐ ,,	๕.๗๗ %
โปรตุเกส	๑๕๘ ,,	๖.๙๓ %
ลุกเซมบวร์ก	๗ ,,	๑.๗๑ %

๖. ฝ่ายคอมมิวนิสต์ทำสัญญาเป็นปฏิปักษ์ต่อกลุ่มโลกเสรี  
เพื่อที่จะแสดงว่าตนก็มีพวกเหมือนกัน สหภาพโซเวียตจึงเรียก  
ประชุมประเทศบริวาร คือ โปแลนด์ เชกโกสโลวาเกีย เยอรมันนีตะวันออก  
ฮังการี ภูมาเนีย บุลกาเรีย และแอลบาเนีย และลงนามในสนธิสัญญา  
เมื่อวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๕๕ สำคัญคือเพราะฝ่ายตะวันตกมี  
สัญญาพันธมิตรทางทหารและเยอรมันนีตะวันตกมีกำลังทหารได้ และเป็น



ภาคนาโต เป็นการคุกคามให้เกิดสงครามได้ ฉะนั้นโดยคำนึงถึงกฎบัตรสหประชาชาติภาคีของสัญญาจะระงับข้อพิพาทโดยสันติตามกฎบัตร จะไม่ใช้กำลังคุกคามซึ่งกันและกัน จะปรึกษากันในปัญหาระหว่างประเทศที่มีประโยชน์ร่วมกัน ในกรณีภาคีใดถูกโจมตีโดยอาวุธ ภาคีแต่ละฝ่ายจะใช้สิทธิป้องกันตัวตามกฎบัตร และช่วยกันทุกวิถีทางที่จำเป็น รวมทั้งการใช้กำลังทหาร สนธิสัญญานี้ใครๆ ก็ทราบว่าจะเวียดนามสำเร็จ แล้วให้บริวารเห็นไม่มีความหมายอย่างใด เพราะประเทศบริวารไม่มีสัมเสียง

นอกจากนี้ไซเวียดได้เซ็นสัญญาคู่เป็นพันธมิตรกับประเทศเหล่านี้ เซกโกสโลวาเกีย (ค.ศ. ๑๙๔๓) โปแลนด์ (ค.ศ. ๑๙๔๕) รูมาเนีย (ค.ศ. ๑๙๔๘) ฮังการี (ค.ศ. ๑๙๔๘) บัลกาเรีย (ค.ศ. ๑๙๔๘) จีนแดง (ค.ศ. ๑๙๕๐) และเกาหลีเหนือ (ค.ศ. ๑๙๖๑)

สำหรับสนธิสัญญาที่ไซเวียดทำกับจีนแดงนั้น มีที่มาดังนี้ ในกลางปี ค.ศ. ๑๙๔๙ เมื่อรัฐบาลจีนชาติอพยพไปอยู่ไต้หวันและจีนแดงเข้ายึดครองจีนแผ่นดินใหญ่ได้ ในเดือน ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๔๙ เมาสเซตุงและจูเอินไลเดินทางไปเจรจากับสตาลิน และได้ทำสนธิสัญญาเมื่อวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ค.ศ. ๑๙๕๐ สามฉบับด้วยกัน คือ สนธิสัญญามิตรภาพพันธมิตรทางทหาร และการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และกับความตกลงเรื่องทางรถไฟทางฝั่งตะวันออกของจีน และความตกลงซึ่งไซเวียดจะให้สินเชื่อแก่จีน

สาระสำคัญในสัญญาพันธมิตรทางทหารนั้น มีว่า จีนแดงกับไซเวียดจะร่วมกันดำเนินการกระบวนทหาร เพื่อป้องกันการรุกรานซ้ำ และการละเมิดสันติภาพจากญี่ปุ่น หรือของรัฐอื่นใดซึ่งร่วมกับญี่ปุ่น โดยทางตรงหรือทางอ้อมในการรุกราน ในกรณีที่ภาคีถูกญี่ปุ่นหรือรัฐอื่นใดซึ่งเป็นพันธมิตรกับญี่ปุ่นรุกรานทั้งสองชาติจะช่วยกันทันที ภาคีทั้งสองจะไม่ทำสนธิสัญญา

พันธไมตรีกับชาติอื่น ซึ่งเป็นปฏิปักษ์ต่อกัน จะปรึกษากันในกรณี  
มีปัญหาระหว่างประเทศ ซึ่งกระทบถึงประโยชน์ร่วมกัน จะเคารพเอกราช  
บูรณาภาพอาณาเขตซึ่งกันและกัน จะไม่แทรกแซงในกิจการภายในของอีกภาคี  
หนึ่ง จะส่งเสริมความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและวัฒนธรรมให้กระชับยิ่งขึ้น  
จะช่วยเหลือซึ่งกันและกันในด้านเศรษฐกิจ

### ๗. นโยบายสหภาพโซเวียตต่อยุโรป

นโยบายของสหภาพโซเวียตที่มีต่อยุโรปอย่างไรแน่นอนนั้นยากที่จะ  
ทราบได้ชัดเจน ไม่เหมือนกับนโยบายของประเทศฝ่ายตะวันตก แต่ก็พึง  
พิจารณาเอาจากการปฏิบัติต่าง ๆ ของรัฐบาลรวมทั้งเอาสารสิ่งพิมพ์ซึ่งเผยแพร่  
ออกมา แต่ที่ทราบแน่นอน และไม่มีผู้ใดโต้แย้งนั้น คือ

๑. ความมั่นคงของตนเอง

๒. มุ่งให้โลกเป็นคอมมิวนิสต์หมดตามลัทธิความเชื่อถือของตนใน  
ที่สุด

เนื่องจากระหว่างสงครามคราวที่แล้ว รัสเซียเข้าเมืองไหนมักขนเอา  
ทรัพย์สินจากประเทศนั้นไปรัสเซีย โดยอ้างว่าเอาไปประกันค่าปฏิกรรมสงคราม  
เมื่อเป็นเช่นนั้นเมื่อสงครามสิ้นสุดลงแล้ว รัสเซียจึงหามิตรในยุโรปได้ยาก นอก  
จากประเทศต่าง ๆ ที่อยู่ใกล้ ๆ ก็ต้องจำใจกลายเป็นคอมมิวนิสต์ไปด้วย  
สหภาพโซเวียตเห็นว่าขอบเขตของความมั่นคงของตน ขึ้นอยู่กับที่ว่าดินแดน  
รอบประเทศตนจะต้องอยู่ในมือของพวกคอมมิวนิสต์ด้วยกัน อีกนัยหนึ่งอยู่ใน  
เขตอิทธิพลของรัสเซีย แต่ในการนี้จะต้องชนะจิตใจราษฎรในภูมิภาคนั้นให้  
หันมาเห็นดีด้วย การใช้กำลังหักโหมอย่างเดียวไม่สำเร็จแน่ รัสเซียจึงเดิน  
นโยบายผ่อนปรนการเรียกค่าปฏิกรรมสงครามจากประเทศซึ่งมีอดีตเป็นศัตรู  
และตรงกันข้ามกลับให้ยืมเงินเชื่อ

ความตกลงที่ยัลตา (โคร์เมีย) ระหว่างวันที่ ๔-๑๑ กุมภาพันธ์ ค.ศ. ๑๙๔๕ มีสตาลิน โรสเวลต์ และเชอร์ชิลล์ เป็นหัวหน้าของแต่ละประเทศ มีสาระสำคัญในเรื่องประเทศในยุโรปที่ได้เอกราชกลับคืนมาจากฮิตเลอร์ จะต้องมียุทธศาสตร์ซึ่งราษฎรเลือกตั้งผู้แทนมาโดยเสรี และยึดหลักกำหนดตนเอง (Principle of Self-determination) ซึ่งระหว่างเจรจาสตาลินได้รุนแรงจะไม่ยอม โดยให้เหตุผลว่าถ้าเลือกตั้งโดยเสรี ผลก็คือรัฐบาลนั้นจะแอนตี้โซเวียต ซึ่งฝ่ายคอมมิวนิสต์จะยอมไม่ได้ โซเวียตจะต้องมีประเทศเพื่อนบ้านที่มั่นโยบายเป็นมิตร เพื่อความปลอดภัยของโซเวียต แต่สหรัฐอเมริกาและอังกฤษยืนยันว่าจะให้โซเวียตนำหลักเขตอิทธิพลมาใช้ไม่ได้ นอกจากเป็นการชั่วคราว เพื่อประโยชน์การทหาร สหรัฐอเมริกาและอังกฤษทำสงครามกับฝ่ายเผด็จการ เพื่อสร้างสันติภาพบนมูลฐานของหลักอิสรภาพและหลักกำหนดตนเอง ในที่สุดสตาลินตกลงเพราะเห็นว่าการที่ฝ่ายตะวันตกยอมชั่วคราวผลก็เหมือนกัน และต่อมาสตาลินก็ละเมิดความตกลง ในที่สุดโซเวียตก็จัดการโดยตรงหรือโดยทางอ้อมให้ประเทศดังกล่าว อาทิ โปแลนด์ รัมเนีย บัลกาเรีย เชคโกสโลวาเกีย ฮังการี เยอรมันตะวันตก และ อัลบาเนีย กลายเป็นคอมมิวนิสต์หมด และต่อมา ก็ก่อปัญหาเรื่องปิดล้อมกรุงเบอร์ลินอีก ดังที่ท่านทราบอยู่แล้ว

ฉะนั้น จุดมุ่งประสงค์ของสหภาพโซเวียตในยุโรป จึงพอสรุปลงได้

ดังนี้

๑. รัฐบาลสหภาพโซเวียตมั่นโยบายตั้งแต่เสร็จสงครามมา ที่จะบั่นทอนกำลังและให้ประเทศซึ่งไม่ใช่คอมมิวนิสต์ทั้งในยุโรปและทวีปอื่นแตกแยกกัน โดยใช้การเมือง และเศรษฐกิจเป็นเครื่องมือ ยกตัวอย่างการที่โซเวียตสามารถให้โปแลนด์เป็นคอมมิวนิสต์ได้ ก็เท่ากับเป็นรัฐกั้นชนจากภัยค่านสหรัฐอเมริกา ซึ่งมีอยู่ในเยอรมันตะวันตก



๒. โซเวียตมีนโยบายสำหรับดินแดนนอกม่านเหล็กในยุโรปที่จะทำทุกอย่างไม่ให้ยุโรปรวมกันได้ (integration) โดยสหรัฐอเมริกาเข้ามาเป็นหัวหน้า ฉะนั้นโซเวียตจึงพอใจมากที่นายพลเดอโกลล์เดินนโยบายอยู่ในขณะนี้ ดังกล่าวแล้ว คือพยายามทุกอย่างไม่ให้ประเทศนอกม่านเหล็กในยุโรปยอมเป็นบริวารของสหรัฐอเมริกา

๓. โซเวียตพยายามทำทุกอย่าง นอกจากการกระทำนั้นจะจงใจให้โซเวียตเข้าสงครามโลกครั้งที่สาม อีกนัยหนึ่งใช้สงครามเย็น เพื่อให้ฝ่ายโลกเสรีพ่ายแพ้

๔. โซเวียตพยายามทุกวิถีทางที่จะให้อเมริกาถอนทหารไปจากยุโรป และยกเลิกการมีฐานทัพต่าง ๆ ในยุโรป โซเวียตเห็นว่าองค์การนาโตเป็นเครื่องมือให้สหรัฐอเมริกาอ้างเพื่อตั้งฐานทัพเท่านั้นเอง นโยบายในที่สุดโซเวียตต้องการจะเอาเยอรมันนี้มาเป็นพวกและเป็นบริวาร ในการนี้โซเวียตคงพร้อมที่จะให้เยอรมันนี้รวมกันเป็นเอกภาพ ถ้ายอมถอนตัวจากองค์การนาโตและยอมเป็นบริวาร และโซเวียตก็จะกลายเป็นผู้นำของยุโรปและมีกำลังเสมอกับสหรัฐอเมริกา

#### ๕. ความสำคัญของเอเชียอาคเนย์

ประเทศในเอเชียอาคเนย์มีประเทศใดบ้าง ข้าพเจ้าไม่จำเป็นต้องกล่าว เพราะท่านผู้ที่เกี่ยวข้องทราบดีแล้ว ปัญหาที่ว่าภูมิภาคนี้มีความสำคัญอย่างไร ฝ่ายคอมมิวนิสต์จึงมาสนใจคิดเอาไปอยู่ในเขตอิทธิพลหรือเอาไปเป็นประเทศบริวาร และสหรัฐอเมริกาจำต้องสนใจพยายามไม่ให้ตกไปเป็นของคอมมิวนิสต์

#### เอเชียอาคเนย์มีความสำคัญสองประการ

ก) คุณค่าทางเศรษฐกิจ

เอเชียอาคเนย์ผลิตได้ถึง ๖๐% ของผลิตรวมของโลก ยางธรรมชาติ ๙๐% ผลิตรวมเกี่ยวกับมะพร้าว ๖๖% บิหนึ่งเอเชียอาคเนย์ผลิตข้าวได้ประมาณ ๒๒ ล้านตัน นอกจากนิกมัน้ำมัน แร่ดีบุก แร่เหล็ก ไบซา น้ำตาล กาแฟ เครื่องเทศ ไบยาสูบ ปอป่างา ตลาดสินค้าเหล่านี้ไม่ใช่ฝ่ายตะวันตกสนใจฝ่ายเดียว แต่จีนคอมมิวนิสต์ ญี่ปุ่น อินเดีย ก็สนใจ เพราะสามประเทศนี้ยังต้องการอาหารมาก เฉพาะอย่างยิ่งจีนคอมมิวนิสต์ตามทีคำนวณกัน สถิติปี ค.ศ. ๑๙๖๐ จีนคอมมิวนิสต์มีพลเมือง ๖๕๐ ล้านเพิ่มขึ้น ๒.๓% ในปัจจุบันคงมีประมาณ ๗๐๐ ล้าน

### ข) ความสำคัญทางยุทธศาสตร์

เอเชียอาคเนย์มีความสำคัญทางยุทธศาสตร์สำหรับประเทศมหาอำนาจหลายประเทศด้วยกัน สหรัฐอเมริกาเห็นว่าจะแยกพื้นแผ่นดินใหญ่จากฐานทัพเรือและอากาศในหมู่เกาะแปซิฟิกตะวันตกไม่ได้ อาณาบริเวณทั้งหมดนี้ คือ ทั้งพื้นแผ่นดินใหญ่และหมู่เกาะทั่วไป เป็นหน่วยยุทธศาสตร์โยงเกี่ยวกันทั้งหมด หมู่เกาะฟิลิปปินส์ห่างจากเมืองไซ่ง่อนเพียงพันไมล์ สงครามโลกครั้งที่แล้ว ญี่ปุ่นใช้เมืองดาวาว (Davao) เกาะมินตานาว เป็นฐานทัพโจมตีหมู่เกาะดัชในอีสต์อินดีส (ปัจจุบัน อินโดนีเซีย) และอินโดนีเซียก็จะเป็นฐานทัพสำหรับต่อออสเตรเลียสะดวก ในเรื่องนี้ไม่เพียงสหรัฐอเมริกาที่เป็นห่วง แต่อังกฤษก็ห่วงเพราะออสเตรเลียเป็นเกาะด่านหน้าเชื่อมไปถึงหมู่เกาะอาลูเชียนของสหรัฐอเมริกา เส้นทางคมนาคมตรงจากเกาะอังกฤษถึงออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ เมื่อออกจากคลองสุเอซ จากเมืองเอเดน ทะแยงมุมข้ามมหาสมุทรอินเดีย ผ่านไปทางใต้ที่สุดของเอเชียอาคเนย์ มีอีกเส้นหนึ่ง คือ ผ่านช่องแคบมะละกกา และตรงไปหมู่เกาะอีสต์อินเดียน

05/04/2566

อากิเปลาโก ช่องแคบมะละกกาสำคัญสำหรับอังกฤษ เพราะการค้าของ

อังกฤษกับตะวันออกไกลขึ้นอยู่กับความพลอดปรองของช่องแคบนี้ เมื่อเป็น  
 เช่นนี้ สิงคโปร์จึงเป็นจุดสำคัญ เพราะคุมเส้นคมนาคมระหว่างมหาสมุทร  
 แปซิฟิกกับอ่าวเบงกอล และมหาสมุทรอินเดีย สงครามคราวที่แล้วก็พิสูจน์  
 แล้วเช่นเดียวกันว่าอินโดจีนเป็นแหล่งสำคัญทางยุทธศาสตร์ โดยญี่ปุ่นใช้  
 ไซ่ง่อนเป็นฐานสำหรับก้าวไปในที่อื่น ๆ ไซ่ง่อนห่างจากสิงคโปร์เพียง  
 ๖๒๗ ไมล์ ญี่ปุ่นแบ่งกองทัพออกเป็นสองหน่วย ๆ หนึ่งเข้าเมืองไทย อีก  
 หน่วยหนึ่งขึ้นบกทางแหลมมลายู มุ่งยึดสิงคโปร์ ญี่ปุ่นใช้ประเทศไทยเป็น  
 ฐานค้ำมลายูและพม่า

ถ้าเราดูแผนที่เอเชียอาคเนย์จะเห็นได้ว่า ได้มีการเปลี่ยนแปลงไป  
 มากภายหลังสงครามโลกครั้งที่สอง ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย ลาว กัมพูชา  
 มลายู สิงคโปร์ ได้เอกราชหมด มีประเทศไทยเราประเทศเดียวที่มีเอกราช  
 มาก่อนแล้ว แต่เวียตนามกลับถูกแบ่งเป็นสองประเทศ ญวนเหนือ เป็นฝ่าย  
 คอมมิวนิสต์ ญวนใต้เป็นฝ่ายโลกเสรี ประเทศต่าง ๆ เหล่านี้ ได้เอกราช  
 โดยประเทศผู้ปกครองให้โดยเต็มใจบ้าง โดยต้องทำปฏิวัติบ้าง หรือโดย  
 ความกดดันของนานาประเทศบ้าง ในระหว่างสงคราม ประชาชนใน  
 ประเทศเหล่านี้ ได้รับลัทธิชาตินิยมจากญี่ปุ่นไม่น้อย ลัทธิชาตินิยมนี้ ได้กลายเป็น  
 เป็นพลังสำคัญที่สุดในเอเชียอาคเนย์ ประกอบกับความรู้สึกที่ว่าถ้าตนได้  
 ปกครองตนเอง ก็คงจะสามารถดำเนินชีวิตได้ดีกว่า ร่ำรวยกว่าที่มีชาติอื่น  
 มาปกครองตน ผู้นำในประเทศเหล่านี้กล่าวหาว่า ประเทศต่างชาติที่  
 มาปกครองมีความรับผิดชอบเป็นอย่างมากในการที่ประเทศของเขาต้องค่อย  
 พัฒนาการ ลัทธิชาตินิยมในประเทศใหม่ ๆ เหล่านี้ก่อให้เกิดความไม่พอใจ  
 ชาวตะวันตก แม้ในปัจจุบันนี้ก็ยังไม่ไว้วางใจ ฝ่ายคอมมิวนิสต์ได้ออโอกาส  
 โฆษณาให้ประชาชนในประเทศที่ได้เอกราชใหม่ ๆ ว่าประเทศฝ่ายตะวันตก



ซึ่งเคยปกครองมา ยังมีความต้องการที่จะมาควบคุมอีก ข้อเท็จจริงจึงปรากฏว่า การที่ฝ่ายตะวันตกเสื่อมอำนาจในเอเชียอาคเนย์เช่นนี้ ได้เปลี่ยนแปลงพลังในภูมิภาคนี้อย่างสำคัญ เรียกกันว่า “พลังว่างเปล่า” (Power Vacuum) พลังว่างเปล่านี้เข้ามาปรากฏในประเทศต่าง ๆ ของภูมิภาคนี้ ก่อให้เกิดความไม่สงบปั่นป่วนทั่วไป มีหลายกรณีซึ่งทำให้เห็นว่าการสถาปนาการณ์ในประเทศเหล่านี้ ทำท่าคล้ายกับจะไปสู่สถานการณ์ก่อนสมัยอาณานิคมเสียอีก ดังเช่นกรณีอินโดจีนฝรั่งเศสเป็นตัวอย่าง เนื่องจากรุกรานของเวียดนามเหนือต่อกัมพูชา การรบพุ่งระหว่างเวียดนามกับฝรั่งเศส และฝรั่งเศสอยู่ในฐานะกำลังจะแพ้ และเพราะสถานการณ์ในเอเชียอาคเนย์เสื่อมโทรมลงมากมาย จึงมีการประชุมเจนีวา ค.ศ. ๑๙๕๔ ผู้เข้าประชุมมีอังกฤษ ฝรั่งเศส สหภาพโซเวียต จีนคอมมิวนิสต์ เวียดนามเหนือ เวียดนามใต้ ลาว และกัมพูชา ในการประชุมครั้งนี้สหรัฐอเมริกาเข้าประชุมด้วย แต่ไม่เต็มใจนัก เพราะเห็นว่าเป็นการยอมคอมมิวนิสต์ ที่ประชุมตกลงแบ่งอินโดจีนออกเป็น ๔ ประเทศ คือ ลาว กัมพูชา เวียดนามเหนือ และเวียดนามใต้ ภาคว่าจะเคารพบูรณภาพอาณาเขตซึ่งกันและกัน แต่พอเซ็นสัญญาเสร็จฝ่ายคอมมิวนิสต์ก็ละเมิดสัญญาทันที อาศัยการแทรกซึม และส่งทหารเข้าไปในเวียดนามใต้ และลาว

๕. นโยบายของสหภาพโซเวียตและจีนคอมมิวนิสต์ต่อเอเชียอาคเนย์ และความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศนี้

**นโยบายของโซเวียต** ต่ออาณาบริเวณเอเชียอาคเนย์ ก็เหมือนกับอาณาบริเวณอื่น คือ พยายามส่งเสริมให้เป็นคอมมิวนิสต์ทุกวิถีทาง เว้นแต่กิจกรรมใดซึ่งจะนำมาซึ่งสงคราม นโยบายเช่นนี้ไม่มีปัญหา เพราะเป็นนโยบายของพวกด็อกทรีคอมมิวนิสต์ นอกจากนี้เมื่อได้ประเทศเหล่านี้

เป็นคอมมิวนิสต์แล้ว ก็ยอมโยงถึงการดำเนินนโยบายทางการเมืองระหว่างประเทศด้วย อีกนัยหนึ่งได้พวกมาช่วยทั้งทางเศรษฐกิจ ทั้งทางลัทธิและทางนโยบายต่างประเทศ แต่เมื่อจีนคอมมิวนิสต์ชนะจีนชาติ และยึดครองแผ่นดินใหญ่ ได้ทั้งหมดแล้ว กิจกรรมของโซเวียตก็หย่อนลง จำต้องปล่อยให้จีนคอมมิวนิสต์เดิน แต่บางครั้งบางคราวก็แทรกเข้ามาบ้าง เช่น ในกรณีเวียดนามเหนือ กรณีลาว เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้ฝ่ายคอมมิวนิสต์ในประเทศดังกล่าวคิดพึ่งพาไว้บ้าง และก็นั่นไม่ให้จีนคอมมิวนิสต์ผูกขาดการช่วยเหลือคอมมิวนิสต์อื่น ๆ แต่ผู้เดียว

อย่างไรก็ดี สหภาพโซเวียตก็เช่นเดียวกับจีนคอมมิวนิสต์ พยายามที่จะหากำไรจากการตั้งเครื่อง หรือวิกฤตการณ์ในเอเชียอาคเนย์ทุกครั้ง เช่น ในกรณีลาวเมื่อ ๓-๔ ปีมานี้ กรณีเวียดนามเหนือรุกรานเวียดนามใต้ สหภาพโซเวียตได้เข้ามาช่วยฝ่ายลาวคอมมิวนิสต์ และญวนคอมมิวนิสต์ โดยนำเครื่องบินไปส่งอาวุธยุทโธปกรณ์ และเสบียงอาหาร และช่วยเหลือในการบินทั่ว ๆ ไป

นโยบายของจีนคอมมิวนิสต์ ต่อเอเชียอาคเนย์นั้น อาจอนุมานได้จากการปฏิบัติการต่าง ๆ ดังนี้

(๑) จุดมุ่งประสงค์เบื้องต้น คือ สร้างอาณาบริเวณกันชน (buffer area) เพื่อความมั่นคงต่อดินแดนของตน ทั้งนี้จะเห็นได้จากสงครามที่เกาหลีและอินโดจีน และการดำเนินการของจีนคอมมิวนิสต์ ที่ต้องการจะยึดเกาหลีเหนือและญวนเหนือไว้ให้รัฐบาลคอมมิวนิสต์ และพยายามไม่ให้ชาติอื่นเข้ามามีเขตอิทธิพลเหนือสองรัฐบาลดังกล่าว แต่ถ้าในบริเวณกันชนเหล่านี้ จีนคอมมิวนิสต์ยังทำไม่สำเร็จก็พอใจที่จะให้เป็นกลางไปก่อน เช่น ลาว และกัมพูชา สำหรับกัมพูชานั้น แม้จะประกาศตนว่าเป็นกลาง แต่ในทางปฏิบัติก็เอียงไปฝ่ายคอมมิวนิสต์มากแล้ว

(๒) ความมุ่งประสงค์ข้อสองของจีนคอมมิวนิสต์ ซึ่งเห็นชัดก็คือ บังคับให้สหรัฐอเมริกาถอนทหารและหมดอิทธิพล ไม่เพียงแต่เอเชียอาคเนย์ แต่กินทั้งตะวันออกไกลทั่ว ๆ ไป องค์การซีโต้เป็นเป้าสำคัญที่สุด ซึ่งจีนคอมมิวนิสต์พยายามให้เลิกล้มไป นโยบายต่อไปคือ วันหนึ่งจะต้องเอาเกาะไต้หวันมาขึ้นกับจีนคอมมิวนิสต์ให้ได้ และพยายามไม่ให้ญี่ปุ่นหรืออินเดียเข้ามาถืออิทธิพลในเอเชียอาคเนย์ ไม่ว่าจะเป็นการเมือง หรือเศรษฐกิจ

(๓) จุดมุ่งประสงค์ประการที่สาม คือ สถาปนาความเป็นใหญ่ของจีนคอมมิวนิสต์เหนือภูมิภาคนี้ ทางด้านการเมือง คือ พยายามให้ประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคนี้มีรัฐบาลเป็นคอมมิวนิสต์ ซึ่งจะยอมให้ปักกิ่งเป็นผู้ชักใยได้ อีกนัยหนึ่งยอมให้จีนคอมมิวนิสต์เป็นผู้นำทำนองประเทศหลังม่านเหล็กอย่างสหภาพโซเวียตเมื่อเป็นเช่นนี้ นโยบายของจีนคอมมิวนิสต์ในเรื่องลัทธิความเชื่อและเพื่อประโยชน์ทางยุทธศาสตร์ ก็จะบรรลุถึงความสำเร็จคือคอมมิวนิสต์จะควบคุมหลายร้อยล้านได้ และประเทศต่าง ๆ ที่เดิมเป็นฝ่ายตรงข้าม หรือเป็นกลางก็จะต้องหันมาเป็นพันธมิตร และกำลังทหารของจีนแดงก็จะต้องมีอำนาจทั่วไป ในด้านเศรษฐกิจ ก็คือจีนคอมมิวนิสต์จะคุมเศรษฐกิจทุกประเทศในเอเชียอาคเนย์ ได้หมด อีกนัยหนึ่งไม่ต่างไปจากนโยบายของญี่ปุ่นร่วมวงโอบอุ้มในสมัยสงครามโลกครั้งที่สอง

อย่างไรก็ดี ผลประโยชน์ของสหภาพโซเวียตและจีนคอมมิวนิสต์แตกต่างกันในอาณาบริเวณหลายแห่ง เช่น ในยุโรปตะวันออก สหภาพโซเวียตถือว่าประโยชน์ส่วนได้ส่วนเสียของตนสูงสุด ในเอเชียจีนคอมมิวนิสต์ถือว่าตนมีส่วนเสียสูงสุด เช่น ในเกาหลีเหนือ เวียดนามเหนือ ทั้ง ๆ ที่โฮจิมินห์เองพยายามจะฟังเสียงสหภาพโซเวียตมากกว่า แต่ก็ทำอะไรไม่ได้ เพราะอยู่ติดกับจีนแดง สหภาพโซเวียตไม่เห็นด้วยที่จีนคอมมิวนิสต์จะเดิน



รุนแรงต่อประเทศต่าง ๆ ที่ไม่ใช่คอมมิวนิสต์ แต่เงินเห็นตรงกันข้าม กลับ  
หาว่าโซเวียตละทิ้งหลักการถูกต้องของคอมมิวนิสต์ ที่ว่าจะต้องให้โลกเป็น  
คอมมิวนิสต์ไม่ว่าจะโดยวิธีใด ๆ สหภาพโซเวียตกับจีนคอมมิวนิสต์แสดงการ  
ขัดกันออกมาให้โลกเห็น เริ่มตั้งแต่ปี ค.ศ. ๑๙๖๐ ในหลักสำคัญ ๆ ดังนี้

### ๑. สงคราม

สหภาพโซเวียตเห็นว่า ตามลัทธิคอมมิวนิสต์ที่จะให้โลกเป็น  
คอมมิวนิสต์ต้องทำสงครามนั้น หลักนั้นนำมาใช้ไม่ได้เสียแล้ว เพราะผล  
ทำลายของอาวุธนิวเคลียร์ร้ายแรงมาก ทุกฝ่ายจะต้องตายหมด ฉะนั้น จะ  
ต้องพยายามไม่ให้สงครามนิวเคลียร์เกิดขึ้น

แต่จีนคอมมิวนิสต์เห็นว่า ครอบงำโดยลัทธิทุนนิยม จะต้อง  
มีสงคราม การที่จะไม่ให้สงครามโลกเกิดขึ้นนั้นทำได้ แต่คอมมิวนิสต์จะอยู่  
เฉย ๆ งอมืองอเท้า เพราะกลัวว่า ถ้าพิพาทกับฝ่ายตะวันตกแล้ว จะเกิด  
สงครามนิวเคลียร์ ฝ่ายนายทุนเองก็กลัวสงครามนิวเคลียร์ ฉะนั้น ฝ่าย  
คอมมิวนิสต์ต้องกล้าเสี่ยงบ้าง และต้องสนับสนุนสงคราม ถ้าสงครามนั้น  
เป็นประโยชน์แก่ฝ่ายคอมมิวนิสต์

### ๒. ปฏิวัติ

สหภาพโซเวียตเห็นว่าการให้ประเทศต่าง ๆ ปฏิวัติ บัดนี้ไม่จำเป็นต้อง  
ใช้อาวุธแล้ว ฉะนั้น ควรยุให้ปฏิวัติ ตามวิถีทางรัฐธรรมนูญก็สำเร็จ  
เช่น ในเชคโกสโลวาเกีย

แต่จีนคอมมิวนิสต์เห็นว่าต้องปฏิวัติโดยใช้กำลัง จึงจะได้ผลเร็ว

### ๓. อาวุธนิวเคลียร์

สหภาพโซเวียตเห็นว่า บัดนี้ทั้งสองฝ่ายต่างมีอาวุธนิวเคลียร์ด้วยกัน  
แล้ว ฉะนั้น จะยึดหลักคอมมิวนิสต์ ซึ่งเจ้าตำราได้วางไว้ ไม่ได้เสียแล้ว

แต่จีนคอมมิวนิสต์เห็นว่าอาวุธนิวเคลียร์ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงฐานะอะไรของโลกได้ และก็ไม่ได้เปลี่ยนคำสอนของลัทธิคอมมิวนิสต์

#### ๔. ให้โลกเป็นคอมมิวนิสต์

สหภาพโซเวียตเห็นว่าถ้าจะให้โลกเป็นคอมมิวนิสต์ทำได้ ถ้าสหภาพโซเวียตและคอมมิวนิสต์ประเทศอื่น ๆ ร่วมกันมีความสำเร็จในด้านเศรษฐกิจและวิทยาศาสตร์ และประเทศอื่น ๆ ก็จะหันมาเห็นดีด้วยว่าลัทธิคอมมิวนิสต์ดี

แต่จีนคอมมิวนิสต์เห็นว่า พวกคอมมิวนิสต์ต้องช่วยกันทั้งหมดในเอเชีย แอฟริกา และลาตินอเมริกา เดินทุกอย่างให้ประเทศใน ๓ ทวีปดังกล่าวเป็นคอมมิวนิสต์ให้ได้ ถ้าทำตามความเห็นของโซเวียตก็ไม่มีทางสำเร็จ และเท่ากับเป็นการส่งเสริมลัทธินายทุน

#### ๕. การอยู่ร่วมกันโดยสันติ

สหภาพโซเวียตเห็นว่าประเทศซึ่งมีระบบสังคมและการเมืองต่างกันก็สามารถอยู่ร่วมกันได้โดยสันติ

แต่จีนคอมมิวนิสต์เห็นว่า เป็นความคิด ที่จะจำกัดนโยบายต่างประเทศของคอมมิวนิสต์ว่าต้องอยู่ร่วมกันโดยสันติ คอมมิวนิสต์จำกัดสนับสนุนการปฏิวัติของทุกประเทศที่มีลัทธินายทุน

### การรุกรานของคอมมิวนิสต์ในเอเชียอาคเนย์

การรุกรานของคอมมิวนิสต์ในเอเชียอาคเนย์ อาจแยกได้เป็น

๑. รุกรานทางทหารและวิธีอื่น ๆ

๒. รุกรานทางเศรษฐกิจ

๑๕/๐๔/๕๖๖ รุกรานทางทหารและวิธีอื่น ๆ ได้แก่ การเข้าช่วยเวียดนามเหนือ ทำแก่วลาว และเวียดนามใต้ในทุกวันนี้ นอกจากนั้นมีการแทรกซึม

ล้มล้างการขู่ การฆ่าเพื่อให้หวาดกลัว การโฆษณาชวนเชื่อว่าจะช่วย ปลดปล่อย ฯลฯ

๒. รุกรานทางเศรษฐกิจ ฝ่ายคอมมิวนิสต์หวังผลทางข้างหน้า ซึ่งจะช่วยเหลือเวียดนามเหนือมากที่สุดในด้านเศรษฐกิจ ช่วยอินโดนีเซีย พม่า กัมพูชา และลาว อย่างการที่คอมมิวนิสต์คือทั้งโซเวียตและจีนช่วยอินโดนีเซียทางเศรษฐกิจมาก ก็เพราะอินโดนีเซียอยู่ในภูมิภาคยุทธศาสตร์ และมีความสำคัญสำหรับคอมมิวนิสต์มาก แต่เหตุการณ์ซึ่งคอมมิวนิสต์ในอินโดนีเซียพยายามปฏิวัติเมื่อเร็ว ๆ นี้ ได้ทำให้มิตรระหว่างอินโดนีเซียกับจีนคอมมิวนิสต์ทรุดลงไปมาก

๑๐. การตั้งองค์การ สปอ. องค์การ สปอ. ต่างกับองค์การนาโตอย่างไร

ภายหลังสงครามโลกครั้งที่สอง มีข้อเท็จจริงเกิดขึ้นในเอเชีย

๓ ประการ

๑. ในปี ค.ศ. ๑๙๔๙ จีนคอมมิวนิสต์สามารถขับไล่จีนคณะชาติออกไปจากแผ่นดินใหญ่ได้สำเร็จ และนโยบายจีนคอมมิวนิสต์รุนแรงตามต้นฉบับเดิม ไม่มีการเปลี่ยนแปลงลดหย่อนอย่างสหภาพโซเวียตตั้งกล่าวแล้วข้างต้น

๒. ในปี ค.ศ. ๑๙๕๐ ด้วยการสนับสนุนของสหภาพโซเวียต เกาหลีเหนือได้เข้าบุกเกาหลีใต้โดยยกทัพข้ามเส้นขนาน ๓๘ สหรัฐอเมริกาเข้าโต้ตอบทันที โดยส่งทหารเข้าช่วยเกาหลีใต้ และสหประชาชาติก็สนับสนุนส่งกองทัพไปในนามสหประชาชาติ และประธานาธิบดีว่า รุกราน ระหว่างสงครามคราวนี้ จีนคอมมิวนิสต์ได้ส่งทหารมาช่วยเกาหลี



เหนือด้วย กรดเกาหลิน<sup>๕</sup>พิสูจน์ให้ฝ่ายโลกเสรีเห็นว่าการรุกรานใด ๆ ต้อง  
ต่อต้านทันที วีรไม่ได้

๓. วิกฤติกาลในอินโดจีน เป็นตัวอย่างแท้ของความยุ่งยากทั้งหลาย  
ตลอดจนการที่คอมมิวนิสต์เข้ามายุ่กรุกรานได้ เพราะประเทศเจ้าของที่  
ปกครองคือ ฝรั่งเศสไม่ยอมปล่อยให้ประเทศเหล่านี้ได้เอกราชง่าย ๆ ความ  
เห็นของฝรั่งเศส<sup>๕</sup> ประชาชนซึ่งกำลังเริ่มชาตินิยมแล้วจึงไม่พอใจว่าทำไม  
ฝรั่งเศสขัดขวางไม่เหมือนกันโยบายอังกฤษที่ให้เอกราชโดยราบรื่น พวก  
ชาตินิยมที่รุนแรง จึงเห็นว่าไปร่วมกับคอมมิวนิสต์ดีกว่า แล้วก็เลยกลายเป็น  
คอมมิวนิสต์ไป

ภายหลังเมื่อสงครามเกาหลีสงบสุขแล้ว จีนคอมมิวนิสต์เริ่มมีบทบาท  
สำคัญยิ่งในอินโดจีน และมีอิทธิพลในเวียดนามเหนือ จีนคอมมิวนิสต์เริ่ม  
ส่งอาวุธ ช่างเทคนิค และที่ปรึกษาเข้าไปช่วยเวียดนามเหนือ การที่ฝรั่งเศส  
ปราชัยที่เดียนเบียนฟู ปี ค.ศ. ๑๙๕๔ เป็นประสพการณ์ที่ฝรั่งเศสเสียหน้า  
ที่สุดของสงคราม ผลก็คือฝรั่งเศสยอมสละประเทศต่าง ๆ โดยให้เอกราชใน  
การประชุมเจนีวา ค.ศ. ๑๙๕๔

### สนธิสัญญา สปอ.

ข้าพเจ้าจะไม่กล่าวถึงสนธิสัญญานี้โดยละเอียด เพราะท่านผู้มีเกียรติ  
ย่อมทราบดีแล้ว กล่าวโดยย่อ สนธิสัญญา สปอ. มีที่มาเนื่องจากภาคีของ  
สนธิสัญญานี้เห็นว่าต้องร่วมกันทำสนธิสัญญานี้ทำนององค์การนาโตในยุโรป  
จึงได้ทำสัญญากันเมื่อเดือนกันยายน ๑๙๕๐ ที่กรุงมนิลา

สนธิสัญญา สปอ. ต่างกับนาโตในสาระสำคัญบางประการ กล่าว  
คือ โครงสร้างของนาโตมีละเอียดเพื่อปฏิบัติงานยิ่งกว่า สปอ. กล่าวคือ มี

การรวมกำลังทหาร มีผู้บัญชาการทหารสูงสุด มีกรรมการวางแผนยุทธศาสตร์ มีฐานทัพพร้อมกัน และความตกลงในการทหารอย่างอื่น ๆ การประสานในเรื่องการใช้อาวุธให้เหมือนกัน ตลอดจนการผลิตอาวุธ แม้แต่การโต้ตอบคอมมิวนิสต์ ในเรื่องการเมือง คณะมนตรีนาโตเป็นผู้พิจารณาร่างให้ภาคี แต่ สปอ. ยังไม่พัฒนาถึงขนาดนาโต สปอ. ยังไม่มีกำลังทหารอยู่ได้บังคับบัญชาพร้อม ขึ้นต่อผู้บัญชาการทหารคนเดียวทำนองนาโต

น้ำหนักในถ้อยคำก็ต่างกัน สนธิสัญญานาโตข้อ ๕ มีดังกล่าวแล้วข้างต้น คือ ถ้าภาคีใดถูกโจมตีถือว่า เป็นการโจมตีภาคีอื่นด้วย แต่สนธิสัญญา สปอ. ข้อ ๔ วรรค ๑ มีความว่า “ภาคีแต่ละฝ่ายยินยอมรับนับถือว่าการรุกรานด้วยวิธีการโจมตีด้วยกำลังอาวุธ ในเขตสนธิสัญญาคือภาคีหนึ่งใดหรือต่อรัฐหนึ่ง อาณาเขตซึ่งภาคีอาจตกลงเป็นเอกฉันท์ กำหนดขึ้นในโอกาสต่อไปนั้น ย่อมจะเป็นอันตรายต่อสันติภาพและความปลอดภัยของตน และตกลงกันว่า ในกรณีเช่นนั้นจะปฏิบัติการเพื่อเผชิญอันตรายตามกระบวนการรัฐธรรมนูญของตน ส่วนมาตรการที่ดำเนินการตามวรรคนี้ก็จะใดรายงานไปยังคณะมนตรีความมั่นคงโดยพลัน.....”

เนื่องจากข้อความใน สปอ. นี้ไม่เข้มแข็งอย่างนาโต ซึ่งยับยั้งคอมมิวนิสต์ไว้ได้ทางยุโรป คอมมิวนิสต์ทางเอเชียซึ่งแทนที่จะยับยั้งกลับทวีการรุกรานยิ่งขึ้น มีการก่อวุ่นแทรกซึมทั่วไป ในลาว เวียดนามเหนือ ส่งกองโจรไปฝึก และส่งทหารเข้าไปช่วยลาวคอมมิวนิสต์ ส่งพวกกองโจรเวียดกงและสายลับเข้าไปเวียดนามใต้ ในระหว่าง ๔ ปีที่ล่วงมานี้ เพื่อให้เกิดความหวาดกลัว พวกเวียดกงและสายลับได้ฆ่ากำนันผู้ใหญ่บ้าน และครอบครัวในเวียดนามใต้เสียหลายพันคน ทั้งนี้เป็นการละเมิดความตกลง

เจนีวา ก.ศ. ๑๙๕๖ <sup>๒๕</sup> ทงสิน

ข้าพเจ้าเข้าใจว่าเนื่องจากในระหว่าง ๔ ปีที่ล่วงมาแล้ว องค์การ สปอ. ได้รับความกระทบกระเทือน เพราะนโยบายของภาคีบางภาคี ฉะนั้น ไทยเราจึงจำต้องแสวงหาคำมั่นจากมิตรที่พร้อมจะช่วยเหลือเราเป็นพิเศษ นอกจากข้อผูกพันตาม สปอ. เมื่อวันที่ ๖ มีนาคม ค.ศ. ๑๙๖๓ รัฐมนตรีว่าการต่างประเทศไทยจึงได้ออกคำแถลงร่วมกับรัฐมนตรีต่างประเทศอเมริกาที่กรุงวอชิงตัน ความว่า สหรัฐอเมริกาขอแถลงว่าข้อผูกพันของสหรัฐอเมริกาตามสนธิสัญญาซีโต้ ในการที่จะช่วยเหลือประเทศไทย ในกรณีที่ถูกฝ่ายคอมมิวนิสต์โจมตีนั้น หมายถึงการช่วยเหลือทั้งในฐานะที่เป็นภาคีร่วมกันในสนธิสัญญา สปอ. และในฐานะตามลำพังอีกด้วย นอกจากนี้รัฐมนตรีว่าการต่างประเทศอเมริกานยังยืนยันโดยเฉพาะว่า ข้อผูกพันซึ่งกล่าวไว้โดยไม่จำต้องได้รับความตกลงจากภาคีซีโต้อื่น ๆ ก่อน ส่วนการรุกรานทางอ้อมนั้น สหรัฐอเมริกาเชื่อว่า ข้อผูกพันของสหรัฐอเมริกาต่อประเทศไทย และความช่วยเหลือทางการทหารและทางเศรษฐกิจ ซึ่งอเมริกันทำได้ทำไว้กับไทยนั้น จะเป็นมูลฐานสำคัญ "ที่จะช่วยเหลือประเทศไทยเพื่อการต่อต้าน" สหรัฐอเมริกา ยืนยันว่า การชำระไว้ซึ่งเอกราช บูรณภาพอาณาเขตของประเทศไทยเป็นเรื่องเป็นตายเกี่ยวกับผลประโยชน์ส่วนได้เสียของประชาชาติอเมริกัน และสันติภาพของโลก สหรัฐอเมริกามีความตั้งใจอย่างมั่นคงที่จะช่วยเหลือไทยต่อการก่อการกบฏและการรุกรานของคอมมิวนิสต์

### ๑๑. นโยบายของสหรัฐอเมริกาในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และต่อไทยโดยเฉพาะ

ก่อนสงครามโลกครั้งที่สอง สหรัฐอเมริกาไม่สนใจในเอเชียอาคเนย์เท่าใดนัก นอกจากเมื่อชนะเสปญ และได้ฟิลิปปินส์เป็นเมืองขึ้น เมื่อ ค.ศ. ๑๘๙๕ แล้ว สหรัฐอเมริกาก็ไม่มีกิจกรรมอะไรในเอเชียแล้ว สหรัฐ



อเมริกาสนใจในเอเชียจึงจ้องเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับญี่ปุ่น ทรูแมนจีน ในปี ค.ศ. ๑๙๓๒ เพราะญี่ปุ่นละเมิดสนธิสัญญา ๙ ชาติกรุงบรัสเซล ต่อมาญี่ปุ่น รุกเข้าอินโดจีน และบิบบเนเธอร์แลนด์ อีสต์อินดีส จะเอายางและน้ำมัน สหรัฐอเมริกาก็แสดงความไม่พอใจญี่ปุ่น แต่ก็ไม่รุนแรงอะไรจนญี่ปุ่นประกาศ สงครามเมื่อ วันที่ ๘ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๔๑

แม้กระนั้นก็ดี เมื่อญี่ปุ่นยอมจำนนในเดือนสิงหาคม ๑๙๔๕ จนถึง ที่จีนคอมมิวนิสต์ประกาศตั้งรัฐบาลบนพื้นแผ่นดินใหญ่ในเดือนตุลาคม ค.ศ. ๑๙๔๕ สหรัฐอเมริกาก็ยังไม่แสดงนโยบายชัดเจน ตรงกันข้ามแถลงยืนยัน ในหลักสถานภาพเดิม (Status quo) เสมอเพราะเกรงใจอังกฤษ ฝรั่งเศส และดัตช์ แต่ภายในนั้นสหรัฐอเมริกาก็กระชับให้ประเทศทั้งสามผ่อนปรนแก่ ชาติต่าง ๆ ที่อยากได้เอกราช อีกประการหนึ่งในขณะนั้นสหรัฐอเมริกาก็รู้ สึกว่าไม่ปรากฏการณ์ใดที่จะมากุ๊กคามเอเชียอาคเนย์ อันจะโยงมาถึงความ มั่นคงของสหรัฐ ฯ และในขณะนั้นสหรัฐ ฯ ก็มัวยุ่งกับการยึดครองญี่ปุ่น และ ปัญหาที่จะช่วยจีนให้ปรองดองกัน และโซเวียตก็กำลังแผ่อิทธิพล จนถึง ประธานาธิบดีทรูแมนออกคำแถลงการณ์เตือนโซเวียต และพวกยุโรปต้องตั้ง องค์กรนาโตขึ้นดังกล่าวแล้ว

เมื่อประเทศต่าง ๆ ในเอเชียได้เอกราช เช่น พม่า อินเดีย ปากีสถาน ลังกา สหรัฐ ฯ ก็รีบประกาศรับนับถือ ฟิลิปปินส์ซึ่งสหรัฐ ฯ เคยให้คำมั่นไว้ ก็ได้เอกราชทันที คือในเดือน กรกฎาคม ค.ศ. ๑๙๔๖ สำหรับไทย สหรัฐ ฯ ก็ไม่ถือว่าไทยเป็นคู่สงคราม และช่วยเตือนอังกฤษเสียด้วยซ้ำว่าอย่าบีบไทยนัก แต่ต่อมาเมื่อจีนคอมมิวนิสต์แสดงท่าทีรุกกรานยิ่งขึ้น เช่น การก่อกวนในมลายู สงครามเกาหลี การก่อกวนแทรกซึมในเวียดนามใต้ ในลาว ดังกล่าวแล้ว สหรัฐ ฯ เห็นภัยมาถึงตน และประเทศซึ่งไม่ยอมตกเป็นเหยื่อคอมมิวนิสต์

จึงได้ตกลงทำสนธิสัญญา สปอ. ดังกล่าวแล้ว และต่อมาสหรัฐ ฯ ก็เข้าพัวพัน  
ในเวียดนามใต้ และในที่สุดก็เท่ากับช่วยญวนใต้ทำสงครามกับเวียดนามเหนือ  
ซึ่งเป็นคอมมิวนิสต์อยู่จนทุกวันนี้

ปัญหามีต่อไปว่า สหรัฐอเมริกาเข้ามาพัวพันในการสู้รบระหว่าง  
เวียดนามเหนือ (คอมมิวนิสต์) กับเวียดนามใต้ได้อย่างไร ?

เมื่อเสร็จสงครามโลกครั้งที่สอง ฝรั่งเศสพยายามจะเข้ามาปกครอง  
อินโดจีนอีก โดยที่สหรัฐอเมริกาในเวลานั้นมีนโยบายสถานภาพเดิม จึงช่วย  
ฝรั่งเศสปราบพวกญวน โดยให้ทั้งอาวุธและเงินมากมาย ช่วยอยู่จนถึง ๘ ปี  
ฝรั่งเศสแพ้ญวนที่ปฎิวัดซึ่งส่วนมากมีญวนคอมมิวนิสต์เป็นหัวหน้า ที่เขียน  
เขียนฟูดังกล่าวแล้ว ใน ค.ศ. ๑๙๕๔ การประชุมเจนีวา ค.ศ. ๑๙๕๔  
แบ่งเวียดนามเป็นสองภาค คือเหนือและใต้ สหรัฐอเมริกาเข้าประชุมด้วย  
แต่ไม่ได้ลงนาม เวียดนามใต้โดยมีโงดินเดียมเป็นประธานาธิบดี ก็ไม่ยอม  
ลงนามเพราะเห็นว่าคอมมิวนิสต์ได้เปรียบ และร้องขอให้สหรัฐอเมริกาช่วย  
ประธานาธิบดีไอเซนเฮอว์ในขณะนั้น คือ ตุลาคม ค.ศ. ๑๙๕๔ ตอบช่วย  
ทันทีว่าจะช่วยเวียดนามใต้ให้เป็นประเทศแข็งแรง สามารถต่อต้านการก่อ  
กวนหรือการรุกราน โดยจะช่วยกำลังทางทหาร อาจกล่าวได้ว่าคำตอบของ  
ไอเซนเฮอว์ครั้งนั้นเป็นการเริ่มต้นของนโยบายปัจจุบันของสหรัฐอเมริกาต่อ  
เวียดนามใต้ ต่อมาอีกไม่กี่เดือนพวกคอมมิวนิสต์ภายในเวียดนามใต้ก็ก่อกวน  
ยิ่งขึ้น และเวียดนามเหนือก็ส่งกองโจรเข้ามามากขึ้น

ต่อมาอีก ๓ ปี คือ ใน ค.ศ. ๑๙๕๗ โงดินเดียมร้องต่อสหรัฐ  
อเมริกาให้ช่วยเงินสำหรับจัดตั้งทหารเวียดนาม ๘ กองพล ซึ่งสหรัฐ ฯ ก็ตกลง  
รับช่วยและไอเซนเฮอว์ได้แถลงว่าจำเป็นต้องช่วย เพราะถ้าเวียดนามใต้  
เสียแก่คอมมิวนิสต์ ประเทศอื่น ๆ ในเอเชียอาคเนย์ก็จะล้มระเนระนาดเป็น  
หมากรูก

เมื่อปี ค.ศ. ๑๙๖๑ เคนเนดีได้เป็นประธานาธิบดี ส่งจอห์นสัน ซึ่งในขณะนั้นเป็นรองประธานาธิบดีมาชิง่อน จอห์นสันออกคำแถลงการ ร่วมกับโงดิงเตียมว่า สหรัฐอเมริกาจะให้ความช่วยเหลือยิ่งขึ้นอีก และจะส่งทหารมาช่วยแนะนำและประจำในสนามรบร่วมกับทหารเวียดนามใต้ ในปี ค.ศ. ๑๙๖๑ สหรัฐอเมริกามีทหารในฐานะเป็นที่ปรึกษาอยู่ในเวียดนามใต้ ประมาณ ๒,๐๐๐ ในปี ค.ศ. ๑๙๖๒ เพิ่มเป็น ๑๑,๐๐๐ และเริ่มตั้งผู้บัญชาการทหารอเมริกันยศพลเอกไปบัญชาการ ปี ค.ศ. ๑๙๖๓ เพิ่มเป็น ๑๕,๕๐๐ ส่วนทหารเวียดนามใต้เพิ่มจาก ๑๕๐,๐๐๐ เป็น ๒๔๐,๐๐๐ ในปี ๑๙๖๔ สหรัฐฯ เพิ่มเป็น ๒๓,๐๐๐ ปี ค.ศ. ๑๙๖๕ เป็น ๒๗,๕๐๐ และมีพรรค นาวิน ๓,๕๐๐ ในขณะนั้นทราบว่ามีถึง ๒๐๐,๐๐๐ แล้ว และยังจะเพิ่มขึ้นอีก

มีผู้ถามประธานาธิบดีจอห์นสันว่า ทำไมสหรัฐอเมริกาเข้ามาอยู่ในเวียดนามใต้ จอห์นสันตอบว่า

๑. เพราะสหรัฐอเมริกาต้องรักษาคำมั่นซึ่งให้ไว้กับเวียดนามใต้ว่า จะช่วยรักษาเอกราช ถ้าสลัดคำมั่นง่าย ๆ ก็จะเป็นความผิดอย่างใหญ่หลวง ซึ่งจะให้ถอยไม่ได้

๒. จะทำให้ประชาชนทั่วโลก เช่น ที่เบอร์ลินหรือในเมืองไทย (ประธานาธิบดีจอห์นสันระบุ) ซึ่งหวังว่าเราจะต้องช่วย จะหมดความเชื่อถือ ผลก็คือความไม่สงบ ไม่มีเสถียรภาพ และสงครามอาจเกิดขึ้นก็ได้

๓. ถ้าปล่อยเวียดนามใต้ อย่างนี้ก็จะสิ้นสุด คอมมิวนิสต์ก็เดินต่อไปอีกในประเทศอื่น สหรัฐฯ จะต้องอยู่ในเอเชียอาคเนย์ เช่นเดียวกับ อยู่ในยุโรป

๔. ถ้าปล่อยเวียดนามใต้ มีปัญหาว่าสหรัฐฯ จะรักษารูทท์พในฟิลิปปินส์ ไอกินาวา ญูบู่น เกาหลีใต้ ไว้ได้หรือไม่ เพราะรูทท์พเหล่านี้



สำคัญยิ่งสำหรับป้องกันสหรัฐ ฯ และมีตรของสหรัฐอเมริกา เช่น ออสเตรเลีย อินเดี๋ย และไทย เป็นต้น

๕. ท่านประธานาธิบดีเตือนว่า เวืองสหรัฐ ฯ ต้องช่วยเวียดนามใต้ เป็นปัญหาการเมือง การทหาร การเศรษฐกิจ และยุทธศาสตร์

ในเวืองสหรัฐอเมริกาเข้าช่วยเวียดนามใต้ยันคอมมิวนิสต์นั้น สหรัฐอเมริกาแสดงความน้อยใจมากกว่า ถ้าพันธมิตรทั้งหลายของสหรัฐอเมริกาช่วย สถานะสงครามในปัจจุบันในเวียดนามใต้คงจะไม่เป็นเช่นนี้ สหรัฐอเมริกาต้องจ่ายทั้งเงิน ทั้งอาวุธ และคน ยกตัวอย่างพันธมิตรของสหรัฐอเมริกาในยุโรป ไม่ได้ช่วยอะไรจริงจัง รวมทั้งประเทศในเอเชียด้วย สำหรับในเอเชียที่เป็นพันธมิตรกับสหรัฐอเมริกา หรือเป็นภาคี สปอ.

(๑) ปากีสถาน มีทหาร ๒๐๐,๐๐๐ แต่ไม่ได้ช่วย

(๒) เกาหลีใต้ มีทหาร ๖๐๔,๐๐๐ เมื่อสหรัฐอเมริกาเจรจาว่าควรจะช่วย ในที่สุดส่งทหารมาช่วยฟรี ๒๐,๐๐๐

(๓) ญี่ปุ่น มีทหาร ๒๔๖,๐๐๐ ไม่ส่งมาช่วยเลย

(๔) ไทย มีทหาร ๑๓๒,๐๐๐ ส่งมาช่วย ๑๗ แต่ไทยมีเหตุผล เพราะต้องป้องกันคอมมิวนิสต์ซึ่งประกาศคุกคามอยู่ทุกวัน

(๕) ออสเตรเลีย มีทหาร ๖๙,๐๐๐ แต่ก็มีแก็ใจส่งมาช่วย ๑,๓๐๐

(๖) นิวซีแลนด์ มีทหาร ๑๓,๐๐๐ แต่ก็มีแก็ใจส่งมาช่วย ๓๐๐

(๗) ฟิลิปปินส์ มีทหาร ๓๗,๐๐๐ ขณะนี้ยังไม่ส่งมา แต่ทราบว่ากำลังพิจารณาช่วย

(๘) จีนชาติ มีทหาร ๕๒๔,๐๐๐ ยังไม่ได้ส่ง (ความจริงรัฐบาลจีนชาติเสนอจะช่วย แต่สหรัฐอเมริกาเองเห็นว่าอาจจะงูให้เงินแดงเข้าสงครามจึงขอให้ระงับไว้)

ได้มีผู้ประเมินค่าของพลังระหว่างสหรัฐอเมริกากับจีน คอมมิวนิสต์ และระหว่างกลุ่มนาโตกับกลุ่มมาร์ชอไว้ว ข้าพเจ้าจึงขอนำมาแสดงไว้ด้วย จริงอยู่การประเมินค่าของพลังระหว่างชาติไม่ใช่เป็นของง่ายอย่างเราวัดเปรียบเทียบวัตถุ เพราะมีหลายสิ่งหลายอย่างที่คำนวณยากและมองไม่เห็น แต่ก็ เป็นเครื่องพอจะศึกษาวิจัยเพิ่มเติมได้

### ดุลยภาพ

สหรัฐอเมริกากับจีนแดง

สหรัฐอเมริกา

จีนแดง

	สหรัฐอเมริกา	จีนแดง
พลเมือง	๑๙๖ ล้าน	๗๐๐ ล้าน
ผลิตภัณฑ์ต่างๆ และบริการ	ปีละ ๖๗๑ พันล้าน ดอลลาร์	ปีละ ๖๐ พันล้าน ดอลลาร์
กำลังทหาร	๒,๖๕๖,๐๐๐	๒,๔๘๖,๐๐๐
อาวุธนิวเคลียร์	๓๐,๐๐๐ ถึง ๔๐,๐๐๐	ไม่มี มีแต่การทดลอง สองครั้ง
เครื่องบินรบ	๒๐,๐๐๐ รวมทั้งเครื่องบิน ทิ้งระเบิดระยะทางไกลหลายร้อย	๒,๕๐๐ รวมทั้งเครื่องบิน ทิ้งระเบิดระยะกลางของโซเวียตไม่กี่ เครื่อง

## สหรัฐอเมริกา

## จีนแดง

เรือรบ	๙๐๐ กับเรือขนาดเล็ก มากกว่า ๑,๖๐๐ ลำ	เรือพิฆาต ๔ เรือดำน้ำ ๓๐ เรือชายฝั่งหลายร้อย
จรวดยิงทางไกล	๑,๓๕๐	ไม่มี
งบค่าใช้จ่ายทางทหาร	ปีละ ๕๑ พันล้านเหรียญ	ประมาณ ๕ พันล้าน เหรียญต่อปี
ผลิตภัณฑ์เหล็กกล้า	๑๓๑ ล้านตันต่อปี	๑๐ ล้านตันต่อปี
ผลิตภัณฑ์น้ำมัน	๒.๗ พันล้านตันต่อปี	๕๑ ล้านตันต่อปี
เรือพาณิชย์	๒๓ ล้านตัน	๕๐๐,๐๐๐ ตัน

## องค์การนาโตกับกลุ่มวอซอ

## กลุ่มนาโต

## กลุ่มวอซอ

พลเมือง	๕๐๐ ล้าน	๓๓๐ ล้าน
ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม และบริการ	ปีละ ๑,๑๐๐ พันล้าน ดอลลาร์	ปีละ ๓๕๐ พันล้าน ดอลลาร์



	กลุ่มนาโต	กลุ่มวอซอ
กำลังทหาร	๖ ล้าน	๔.๓ ล้าน
อาวุธนิวเคลียร์	๑๐,๐๐๐ มีในยุโรป โดย สหรัฐอเมริกา อังกฤษ และฝรั่งเศส	หลายพัน แต่รัสเซีย มีแต่ผู้เดียว
เครื่องบินรบ	๒๕,๐๐๐ ทุกประเภท	๑๕,๐๐๐ ทุกประเภท
เรือรบ	๕๐๘ ไม่รวมของสหรัฐ อเมริกา ซึ่งไม่ได้อยู่ใน เขตนาโต คืออยู่ตอน	๗๔๔
จรวดยิงทางไกล	๑,๕๐๐	๓๐๐
ค่าใช้จ่ายทางทหาร	๗๓ พันล้านดอลลาร์ ต่อปี	๔๓ พันล้านดอลลาร์ ต่อปี
ผลิตรวมเหล็กกล้า	๒๗๖ ล้านตันต่อปี	๑๓๐ ล้านตันต่อปี
ผลิตรวมน้ำมัน	๓.๓ พันล้านตันต่อปี	๑.๕ พันล้านตันต่อปี
กำลังไฟฟ้า	๑,๕๓๑ พันล้านกิโล วัตต์ชั่วโมงต่อปี	๖๖๔ พันล้านกิโลวัตต์ ชั่วโมงต่อปี

## นโยบายของสหรัฐอเมริกาต่อไทยโดยเฉพาะ

ข้าพเจ้าอยู่นอกราชการ ฉะนั้น ที่จะกล่าวต่อไปในเรื่องนโยบายของสหรัฐ ฯ ต่อไทยนั้น เป็นความคิดเห็นซึ่งศึกษาจากเอกสารต่าง ๆ ฉะนั้น จึงอาจผิดพลาดได้ ต้องขออภัย

นโยบายของสหรัฐ ฯ ต่อไทย ข้าพเจ้าคิดว่าอาจแยกออกเป็น ๔

๑. การเมือง
๒. การทหาร
๓. การเศรษฐกิจ
๔. การวัฒนธรรม

๑. เรื่องการเมือง เท่าที่สังเกตตั้งแต่เสร็จสงครามโลกครั้งที่สอง สหรัฐ ฯ ได้มีไมตรีต่อไทยเรื่อยมา และสนิทสนมกันตลอดจนทุกวันนี้ ทั้งนี้เพราะไทยเราก็มีไมตรีจิตตอบตลอดมาเช่นเดียวกัน และสหรัฐอเมริกาเห็นความสำคัญของไทยในอาณาบริเวณเอเชียอาคเนย์ ในด้านเศรษฐกิจและยุทธศาสตร์ยิ่งกว่าประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาคนี้ด้วย สหรัฐอเมริกาจึงได้ประกาศยาที่จะช่วยไทย ในกรณีถูกรุกรานหลายครั้ง

๒. เรื่องการทหาร ไม่จำเป็นต้องกล่าว ท่านทั้งหลายทราบดีอยู่แล้ว

๓. เรื่องการเศรษฐกิจ ไม่จำเป็นต้องกล่าว ท่านทั้งหลายทราบดีอยู่แล้ว

๔. เรื่องวัฒนธรรม ก็เป็นที่ทราบกันอยู่แล้วว่า สหรัฐอเมริกาได้ช่วยในเรื่องการศึกษา และเรื่องอื่น ๆ อีกมากมาย

๑๒. ความมั่นคงของไทยกับความมั่นคงของยุโรปเสรีต่าง  
ก็มีความสัมพันธ์ต่อกัน

ข้าพเจ้าได้บรรยายถึงความมั่นคงของยุโรปเสรีแล้ว และเป็นที่น่าเห็น  
ได้บ้างว่าเพราะนโยบายสกัดกั้นของสหรัฐอเมริกา และเพราะนโยบายของ  
นายพลมาร์แชลเกี่ยวกับเศรษฐกิจ การตั้งองค์การนาโต การร่วมมือของฝ่าย  
โลกเสรี แม้ในตอนหลังฝรั่งเศสมีปฏิกริยารวนต่าง ๆ ก็ตาม ยุโรปเสรีจึง  
เจริญมั่งคั่ง และคอมมิวนิสต์ไม่สามารถขยายตัวออกมาได้ อยู่เพียงแต่หลัง  
ม่านเหล็ก แต่ทั้งนี้ก็เพราะการหนุนหลังของสหรัฐอเมริกาเป็นส่วนสำคัญที่สุด  
รัฐบุรุษสหรัฐอเมริกาได้แถลงหลายครั้งแล้วว่า เอเชียอาคเนย์มีความสำคัญ  
เท่ากับยุโรป ยุโรปมีความสำคัญเท่ากับเอเชียอาคเนย์ เพราะฉะนั้นสหรัฐ  
อเมริกาก็ต้องสนใจทั้งสองภาคและเอเชียอาคเนย์นี้สหรัฐอเมริกาก็แถลงว่า  
ประเทศไทยเป็นกุญแจสำคัญที่สุด ซึ่งสหรัฐอเมริกาก็จะต้องเฝ้าดูแลช่วยเต็มที่  
ความจริงประธานาธิบดีจอห์นสันได้กล่าวชี้ให้โลกเห็นโดยปริยายแล้ว เมื่อ  
วันที่ ๑๖ สิงหาคม ๑๙๖๕ ว่า กรุงเบอร์ลิน หรือประเทศไทยมีความสำคัญ  
เท่า ๆ กัน

ฉะนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่าถ้ายุโรปเสรีมีอันเป็นไปประการใดเอเชีย  
อาคเนย์และโดยเฉพาะอย่างยิ่งไทยเราก็จะตกอยู่ในฐานะอันอันตรายที่สุดเพราะ  
หมายความว่า สหรัฐอเมริกาซึ่งเท่ากับเป็นกระดูกสันหลังของยุโรปเสรี  
หมดกำลังแล้ว และคอมมิวนิสต์ก็ครองยุโรปได้หมด ในขณะที่เดียวกันถ้า  
เอเชียอาคเนย์โดยเฉพาะอย่างยิ่งไทยมีอันเป็นไปก็หมายความว่า เพราะสหรัฐ  
อเมริกาหมดกำลังแล้วจึงช่วยอะไรไม่ได้ ซึ่งเมื่อเอเชียอาคเนย์ถูกคอมมิวนิสต์  
ยึดครองหมด ก็หมายความว่ายุโรปเสรีก็จะตกอยู่ในฐานะเช่นเดียวกัน  
เพราะคอมมิวนิสต์ยึดจุดยุทธศาสตร์ ยึดเศรษฐกิจทางเอเชียอาคเนย์ไว้ได้หมด



สำหรับไทยนั้น ความมั่นคงจึงขึ้นอยู่กับ

๑. ความมั่นคงของยุโรปเสรี
๒. ความมั่นคงของเอเชียอาคเนย์
๓. ความมั่นคงของสหรัฐอเมริกา
๔. ความแน่นอนว่าสหรัฐอเมริกาคะยึดคำมั่น ไม่มีการเปลี่ยนแปลง

แปลงจากข้อผูกพันทางทหารซึ่งมีต่อไทย

๕. เสถียรภาพทางเศรษฐกิจของไทยเรา และ
๖. เสถียรภาพทางการเมืองของไทย

ข้าพเจ้าขอยุติเพียงเท่านี้ หากความเห็นของข้าพเจ้าผิดตกบกพร่องประการใด หรือท่านไม่เห็นพ้องด้วยก็ขอร้อง ต่อไปนี้ข้าพเจ้าก็พร้อมที่จะอภิปราย และปวงจาวิสัยนากับท่านด้วยความยินดี.



---

พิมพ์ที่โรงพิมพ์ กรมอุตสาหกรรมทางบก ถนนเทิดท้าวี พระนคร  
ท.ท. พิมพ์ สิ้นพิมพ์ กรมก ผลิตพิมพ์ผู้โฆษณา ๒๕๖๐